

#304 • APRIL 2023 • ÅRGÅNG 28 • PRIS: 80 KRONOR • SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

SITUATION

S T H L M

Qaisar Mahmood

VECKORNA SOM MATBUD

Socialtjänst med dåligt rykte

VARFÖR HAR DET BLIVIT SÅ I FARSTA?

Linnea Widén

DOKUMENTÄREN SAMLARNAN VISAR ETT DOLT PROBLEM

GATUPLANET SID 38 →

Hemlösheten kartläggs i april

En dag med Jan Hallquist och **Stevie Klasson** bland begagnade gitarrer, stärkare, strängar, plektrumskydd, nya lödningar och ett och annat prutande på priset.

I HALKANS AFFÄR

Åk med oss istället.

INNEHÅLL

#304
April 2023

10. Make Me Up

Bilder av yta och identitet ställs ut i Nacka konsthall.

14. Qaisar Mahmood

Tolv veckor som matbud fick honom att återknyta till sin egen familjs historia.

32. Fårsta socialtjänst

Varför har den länge haft så dåligt rykte, och vad påverkar det?

38. Gatuplanet

Ny stor räkning av hemlösa personer i april, narkotikadöden fortsätter sjunka.

44. Dokumentären "Samlarna" på SVT

Linnea Widén vill att det talas mer om samlarsyndrom – i stor-Stockholm finns statistiskt sett 50 000 personer med det.

ALLTID I SITUATION STHLM

6. Min Plats

11. Situation Waldersten

17. Krönika

47. Korsord

48. Dätid Sthlm

20. I Halkans affär

Långt ifrån alla historier som sales manager Stevie Klasson berättade om sitt sexsträngade liv gick att få med. Som när han vid en reparation hittade en kvarglömd haschbit i en gitarr, som legat där sedan sjuttioalet: "Men precis som läkaren och terapeuten har jag tystnadsplikt gällande mina klienter".

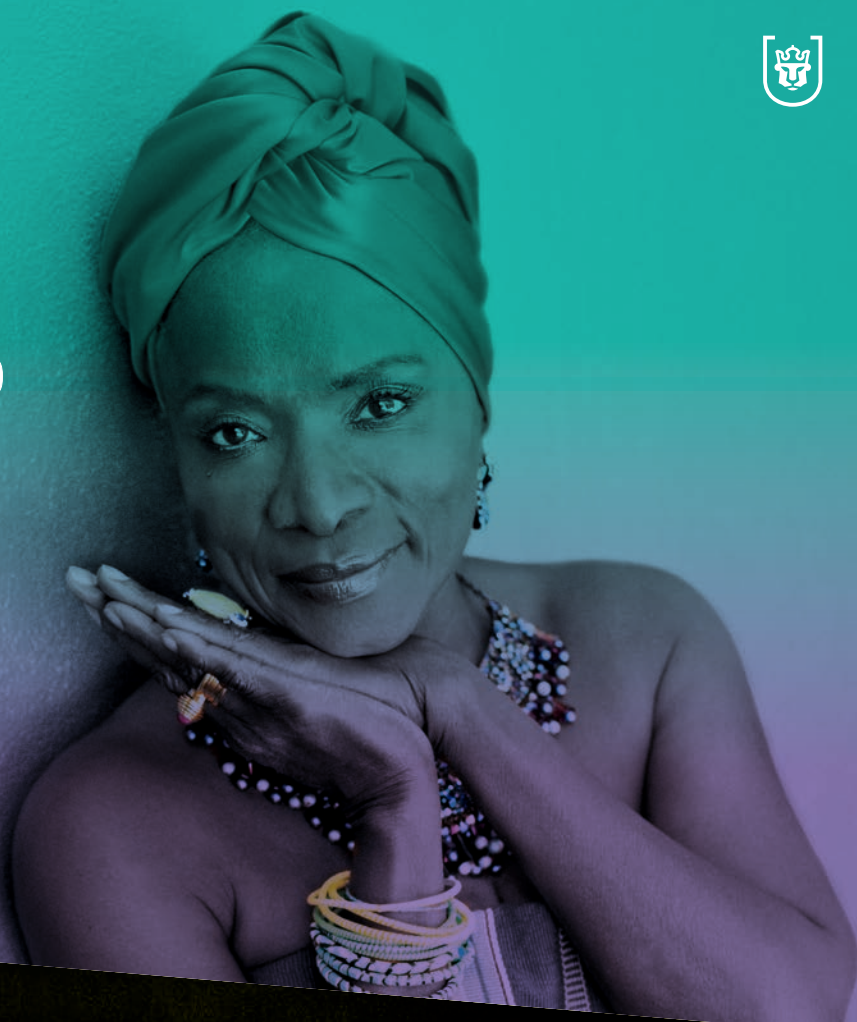

20/5 Angelique Kidjo

ENDA KONSERTEN I SVERIGE

Uppsala Konsert & Kongress inleder samarbete med kulturorganisationen Selam och bjuder in en av den afrikanska kontinentens största stjärnor genom tiderna.

Presenteras i samarbete med Selam med stöd av Musikens Hus Vänner.

5/6 Los Van Van

SALSAFEST MED LEGENDARER

En oförglömlig försommarkväll på Uppsala Konsert & Kongress med det världsberömda salsabandet Los Van Van och DJ Isra från Kuba! Musik, dans, mat, dryck och fantastisk stämning. ¡Bienvenidos!

Presenteras i samarbete med Selam och Carlos & Friends.

Uppsala Konsert & Kongress
En del av Uppsala kommun
Biljetter: ukk.se | 018-727 90 00

Carlos
& FRIENDS

SELAM

UPPSALA
KONSERT &
KONGRESS

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

Samlarsyndrom, gitarrer och en socialtjänst med dåligt rykte

Det stod elva personer i kö utanför polisstationen när de öppnade klockan tolv i dag. Jag ser på den elektroniska skylten i entrén vänd ut mot gatan att det i dag är två kassor öppna för passuthämtning, en för anmälan.

Sedan i höstas har vi diskuterat hur vi ska hantera det här med att vi under en längre tid – från och till i många år – hör detta om att socialtjänsten i Farsta har dåligt rykte. Vi ville inte bara nöja oss med det och gå vidare på det, utan verkligen komma fram till vad det beror på och hur det påverkar både de som ska hjälpa och de som är i behov av hjälpen, när ett sådant rykte om en specifik socialtjänst under lång tid får florera i gruppen som ska bli hjälpta.

Och – för att vara ärliga – även bland tidigare medarbetare och personal på andra organisationer som arbetar med människor i utsatthet.

Läs reporter Maria Hagströms reportage om socialtjänsten i Farsta och hur och vad som påverkat ryktet, var det kommer från och hur ryktet påverkat och påverkar hjälpsökande och personal i dag och vad de gör åt det.

I HALKANS AFFÄR har det sålts begagnade gitarrer och basar och förstärkare i 53 år.

Jan Hallquist var först i Norden. På den tiden var begagnade gitarrer från mitten och slutet av femtiotalet, som i dag är mer eller mindre omöjliga att ha råd med, inte mer än tio-femton år gamla instrument. ”Då snackade man inte om vintage-gitarrer, det har kommit senare, då var de bara begagnade”, berättar Jan Hallquist. Situation Sthlm hängde en dag i butiken.

Under tolv veckor förra våren klädde Qaisar Mahmood om efter sitt vanliga jobb som managementkonsult och cyklade runt som matbud.

För att han ville förstå. Deras verklighet. Men han lärde sig också mer om sig själv, och sina föräldrars verklighet.

Linnea Widén har gjort en dokumentärfilm om samlarsyndrom: ”I dag kan jag se på nåns packning om de är samlare”, en dag i april ska Stockholmarna plocka skräp och på Orienteatern visas nyskriven dramatik av fjorton ukrainska ungdomar.

Och Socialstyrelsen ska räkna hemlösa personer under en vecka i april.

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

7247

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningsförsäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skriparverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

Omslag:
Magnus Sandberg

INSTAGRAM
@situationsthlm

FACEBOOK
Situation Sthlm

TWITTER
@SituationSthlm1

SITUATION STHLM REDAKTIONEN **Chefredaktör och ansvarig utgivare** Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90

Reporter Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth

Fotografer och illustratörer Anneli Hildonen, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen.

Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se **Räckvidd** 93 000

läsare (Orvesto konsument helår 2022) **Upplaga** 14 800 ex/mån (TS helår 2022) **ISSN:** 1400-4437 **LEDNING OCH ADMINISTRATION** VD Pia

Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssongatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08-545 953 81 **Organisationsnummer**

55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774-9327 **SOCIAL VERKSAMHET** Verksamhetschef, sociala verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se,

08-545 953 88 **Samordnare** Ingmari Olofsson, ingmari@situationsthlm.se, 08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81

Telefonnummer distribution 08-545 953 81 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15.15 **Organisationsnummer** 80 2411-14 97

Bankgiro 5357-3259 **Gåvokonto** Bg 431-2252 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se,

08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se, 070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 880 kronor **E-post**

situationsthlm@flowinfo.se **Tryck** V-TAB Vimmerby 2020 **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och

lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

MIN PLATS

En tidningssäljare berättar om sin favoritplats i stan

”Jag rymde hemifrån till mormor och morfar”

Som barn kunde Michael Lindblad få lugn och ro hos mormor och morfar på Lilla Essingen. I dag får han det genom att åka hit och fiska.

Morfar är uppvuxen i en etta här på Lilla Essingen. De var sju stycken i den lägenheten, det var ungar överallt. Senare bodde han där med min mormor. Jag var alltid hos dem på helgerna. Vi hade en bra relation och det fanns fler kompisar här än hemma i Sättra. Jag trivdes bättre hos dem. Min mamma och hennes kille bråkade mycket. Det var jobbigt och ibland rymde jag hemifrån till mormor och morfar.

Lilla Essingen har förändrats mycket sen dess. Hela Electroluxområdet har ju blivit bostäder. På den tiden fanns det en bio och ett taxifik. Dit gick jag ibland och spelade tv-spel. Vi brukade gå promenader också och stötte ofta på Sickan Karlsson.

När jag var kanske 13 år blev mamma vräkt. Då fick vi flytta in i mormor och morfars lägenhet. Jag bodde där i några år tills jag hamnade på ungdomshem. Sedan blev jag fosterhemsplacerad i Kristianstad, men rymde flera gånger. Till slut förstod de att det inte var nån idé längre. Jag fick socbidrag och fick hyra ett rum i en villa i Segeltorp.

I dag brukar jag mest åka till Lilla Essingen för att fiska. Men jag hade otur förra året, rullen åkte av och hamnade i vattnet. Vi fiskade alltid när vi var på mormor och morfars lantställe på Stomnarö. Det är avslappning, man får lugn och ro av att bara stå och fiska.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO: **MAGNUS SANDBERG**

95

procent av kvinnorna i storstäder i åldrarna 15-25 år åker kollektivt minst en gång i månaden, enligt senaste Kollektivtrafiksbarometern.

Stressen ökar i Stockholm

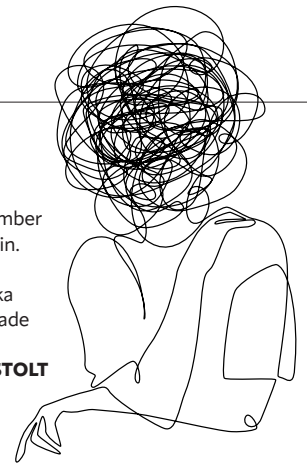
HÄLSA För tolv år sedan var knappt 2180 personer inne på en minst två veckor lång sjukskrivning på grund av stress. I december 2022 var 9 290 personer sjukskrivna för stress. Kvinnor drabbas

hårdare än män – av de sjukskrivna i december var 78 procent kvinnor. I landet som helhet sjönk den stressrelaterade sjukskrivningen under pandemin. I Stockholms län var dock 16 procent fler

sjukskrivna i december än under pandemin.

Danderyd har högst och Botkyrka lägst stressrelaterade sjukskrivningar.

ULF STOLT

ISTOCKPHOTO

MARCUS GUSTAVSSON/HÅLL SVERIGE RENT

Det tar 20 till 25 år för naturen att bryta ner ett tuggummi. Och en miljon år för att bryta ner glas.

HENRIK TRIVEGE

Locka filmare till skärgården

FILM Stockholms skärgård är en outnyttjad oas för filminspelningar, menar Film Stockholm, Visit Stockholm och Stockholm Archipelago. Nu ska den göras mer tillgänglig för tv- och filmskapande genom konceptet "Off season is the best season to film".

– Vi har en otrolig mångfald av miljöer i skärgården, men vi har märkt att många tror att skärgården är en "omöjlig" plats att spela in på, säger Daniel Chilla på Film Stockholm.

Ett av syftena med satsningen är att förlänga säsongen i skärgården. Fler filmproduktioner skulle kunna bidra med ökat intresse och skapa arbetstillfällen och fler öppna verksamheter under lågsäsong.

Ett koncept har tagits fram för tre platser för att hjälpa svenska och internationella produktioner med kontakter, underlag, tips och inspiration. De platser som valts ut är Björkvik – "skärgården runt hörnet", Sandhamn och Utö – "traditionellt, romantiskt och unikt", samt Huvudskär – "den karga utposten".

– Skärgården kan uppfattas som svårtillgänglig och som en logistisk utmaning. Vi vill visa att man inte alltid behöver åka långt ut för att hitta enormt fina miljöer. Och om du vill ut i ytter-skärgården för att filma på karga, vindpinade kobbars så är det möjligt – om du förbereder dig på rätt sätt, säger Daniel Chilla.

MARIA HAGSTRÖM

TA HAND OM DITT EGET SKRÄP

Det är dags för stockholmarna att plocka skräp. Varje vår under vecka 17 deltar Stockholms stad i Skräpplockardagarna.

MILJÖ Skräpplockardagarna är en av de största åtgärder Stockholms stad gör för att förebygga och minska nedskräpning. Förra året deltog nästan 80 000 stockholmare i kampanjen som anordnas av organisationen Håll Sverige Rent.

– Det har blivit en folkrörelse. Det är enkelt att vara med och det ger en känsla av att ha tagit ansvar och bidragit till att göra

vår värld bättre, säger Johanna Ragnartz, VD Håll Sverige Rent.

Skräpplockardagarna har särskilt fokus på barn och unga i förskolor, skolor och föreningar. Men varför ska barn städa efter vuxna? Håll Sverige Rent menar att det naturligtvis inte är barnens uppgift, men att Skräpplockardagarna är ett sätt att lära barn att inte skräpa ner och att de också börjar reflektera kring skräpet.

Men barn bör till exempel inte plocka fimpar - det vanligast förekommande skräpet i Stockholm. I vår gatumiljö finns 2,73 fimpar per tio kvadratmeter.

Plast är näst vanligast, tätt följt av snus. Här finns en halv prilla per tio kvadratmeter. Snus är sämre än vad många kanske tror. Det innehåller tungmetallen kadmium som bland annat är giftigt för vattenlevande djur.

Limmet som håller ihop portionssnusen är gjort av plast och är därför varken organiskt eller nedbrytbart.

En äppelskrutt bryts däremot ner på en månad och en tidning på sex veckor. För ett tuggummi tar det 20-25 år, petflaskor 450-1 000 år och glas en miljon år.

MARIA HAGSTRÖM

MITT JOBB

Om yrken och
arbete i stan

LINNÉA CEDSTEDT
AKVARIST

”Akvariet blir en del av designen i hemmet”

– Här är det alltid tjugonio grader varmt och lukten påminner om tropiskt klimat. Vi har ungefär 350 akvarier och 900 fiskarter.

– Oftast får kunderna fisken i en påse, ska fisken transporteras långt skickar vi den i frigolitlåda eller packar med syrgas. Vi har haft en leverans ända till Svalbard.

– Folk i innerstan vill ha mindre akvarier på trettio till femtio liter med sällskapsfiskar som tetror, black molly, malar, rasporer, ciklider och guppys. Vi har guppys i trettio olika färger. Lytterförorten vill folk ofta ha större akvarier från trehundra liter och uppåt med ciklider.

– Trenden över lag är småfisk som neontetror, räkor av olika slag, levande prydnadssäckor och fina växter. Akvariet blir en del av designen i hemmet. Det är också rogivande att titta in i en undervattensvärld och drömma sig bort.

– Priserna ligger på nitton kronor för en neontetra upp till fem tusen för en stor mal. Det är sötvattensfiskar vi säljer, men vi har några saltvattenakvarier för visning.

– Vår största fisk är en nilabborre, den väger sju kilo och har funnits här sedan jag började för elva år sedan. Den har vuxit enormt och ska flytta till Fjärilshuset i Haga.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

Sedan Linnea Cedstedt började som akvarist på Akvarielagret i Bromma har deras största fisk, Nilabborren, vuxit till sju kilo.

Människor har dekorerat sin hud i alla tider, lekt med identitet och yta.

NADJA EKMAN

Att porträttera yta och identitet

Make Me Up är en utställning om ansiktsmålning som visar människans behov av att uttrycka sig och att spegla sig själv för att skapa identitet.

KONST I fotoutställningen Make Me Up på Nacka konsthall ställer fotograferna och konstnä-

erna Malou Bergman och Nadja Ekman ut fotografier som visar performancekonstnärer med målade ansikten och ansikten som är målade av inbjudna konstnärer och makeupartister.

– Vi använder ansikten som en kanvas. Det är nåt människor gjort i alla tider och i olika kulturer

– dekorerat sin hud, säger Nadja Ekman.

Fotograferna har ett gemensamt intresse för att porträttera människor som utforskar yta.

– Vi har länge haft en mobil fotostudio vi kallar Glimpse. Där har vi en garderob med bärbar konst och vi fotar människor i alla ålder, på festivaler, events och i skolor. De får prova att leka med yta och identitet, får transformera sig, bli överraskade och upptäcka nya sidor hos sig själva.

Make Me Up börjar med arton bilder, men växer under utställningsperioden fram till 11 juni. Vid fyra tillfällen i april och maj kan besökare delta i workshops, bli målade av en konstnär, fotograferad och, om de vill, bli en del av fotokonsten.

Malou Bergman har tidigare studerat fotografi bland annat i New York och har varit med och startat konstnärskollektivet Glimpse och galleriet Candyland, där hon och Nadja Ekman gjort flera samarbeten. Nadja Ekman har bland annat drivit projektet Candytours, hade senast separatutställningen "Parafra" på Dieselverkstaden 2021 och har även gjort kortfilm och undervisar i konst och media på Kulturskolan i Järva.

MARIA HAGSTRÖM

ISTOCKPHOTO

Allt fler videosamtal på 1177

VÅRD Sedan 1 februari har det varit möjligt för den som ringer 1177 i Region Stockholm att få ett videosamtal med en sjuksköterska. Under februari månad genomfördes 1 600 sådana videosamtal.

– Att kunna se den inringande ger så mycket mer information till bedömningen. Det blir till exempel mycket lättare att bedöma allmäntillstånd när man kan se hur en person ser ut, rör sig och andas, säger Eva Källberg, verksamhetschef på MedHelp Sjukvårdsrådgivning. ULF STOLT

Tryggare kan ingen vara

BOENDE I rapporten "Borta bra men hemma bäst" har Fastighetsägarna i Stockholm kommit till några övergripande insikter. Bland annat att allmän trygghet handlar om säkerhet, ekonomi och sociala relationer. Belysning är viktigt. Personer med hög interaktionsgrad i vardagen upplever en större känsla av trygghet.

1097 personer svarade på webenkäten, 18 procent bodde i innerstan, 12 procent i det som polisen klassificerar som utsatta områden.

ULF STOLT

"Tidigare har merparten av våra medlemmar sökt mer attraktiva och dyrare boenden men så är det verkligen inte längre. Vi ser ett paradigmskifte på hyresmarknaden."

Tobias Jonnarth, VD för Lägenhetsbyte.se. Sajten har fått in 30 procent fler bytesannonser senaste månaden. Närmare 6 000 lägenheter i Stockholms kommun ligger just nu ute för byte på sajten.

DÖRREN SKALL
VARA STÄNGD

OCH
FRAMGÅNGSRIK
KÅT
SPEKTAKULÄR
SAMT
ÖM.

VAR KÖPMANGATAN NÄR KL. 09.56-10.29

KULÖRTALYKTOR under markisen på Pastis.

De allmoggeröda fönsterluckorna stängda, tydliga larmedekaler. Infran hängande i magra stag ovanför de smäckra metallmöblerna som står olåsta på den smala trottoaren. En svart kruka med lila blommor till höger om dörren.

Vid brunnslocket mittemot, en pelarskopp i svart metall.

En äldre dam med en krycka i vänster hand och ett hundkoppel i den högra – i änden av det korta kopplet en långbent, smal,

brun hund med roströd tygbody – frågar fotograf Sandberg varför han intresserar sig för den svarta stenen lutad mot hörnet av huset vid Staffan Sasses gränd.

– Den är för att vagnarna förr i tiden inte skulle skava mot husen när de svängde.

En man med en vit skåpslucka under armen krockar nästan med en kvinna i grå träningskläder som kommer springande runt hörnet uppifrån Brända tomten.

Solglasögonbutiken har stängt för sportlov, kransen av ris ovanför dörren har kvar sina höstfärger.

Den svarta smidesgrinden in till Peder Fredags gränd är låst.

ISAMFUNDET S:t Eriks skyltfönster en färgglad trave böcker till höger, framför dem den senaste utgåvan ”Ytterstaden”, 250 kronor. Bredvid dörren till Kompani Kolibri ett skyltskåp

med blandade artiklar – burkar, ringar, papper, glasflaskor.

Graverat vid porttelefonen på Knappmakarens hus står vilka som ägt huset mellan åren 1420 och 1762, sammanlagt sju ägare.

Runt hörnet in på Trädgårdstvärgränd står en Hästens dubbelsäng på högkant, lutad mot fasaden med benen utåt. Svårt att se något fel på den. En ung man stannar till och kikar på den, tar

några steg in och klämmer lite på sidan av den.

Färgglada litografier i fönstret till antik- och konstbutiken.

Den svarta smyckningen för att skydda hörnet till Skeppar Olofs gränd ser ut som en cylinderhatt från det håll vi kommer. En man med svart ryggsäck och mössan nerdragen öppnar fönsterluckorna till en smyckesbutik.

På skyltfönstret till butiken fylld av dalahästar och uppställda tennsoldater i formation, en skylt: ”Ingen parkering! (inklusive cyklar) Avståndet ska vara minst 1 meter från fönstren”.

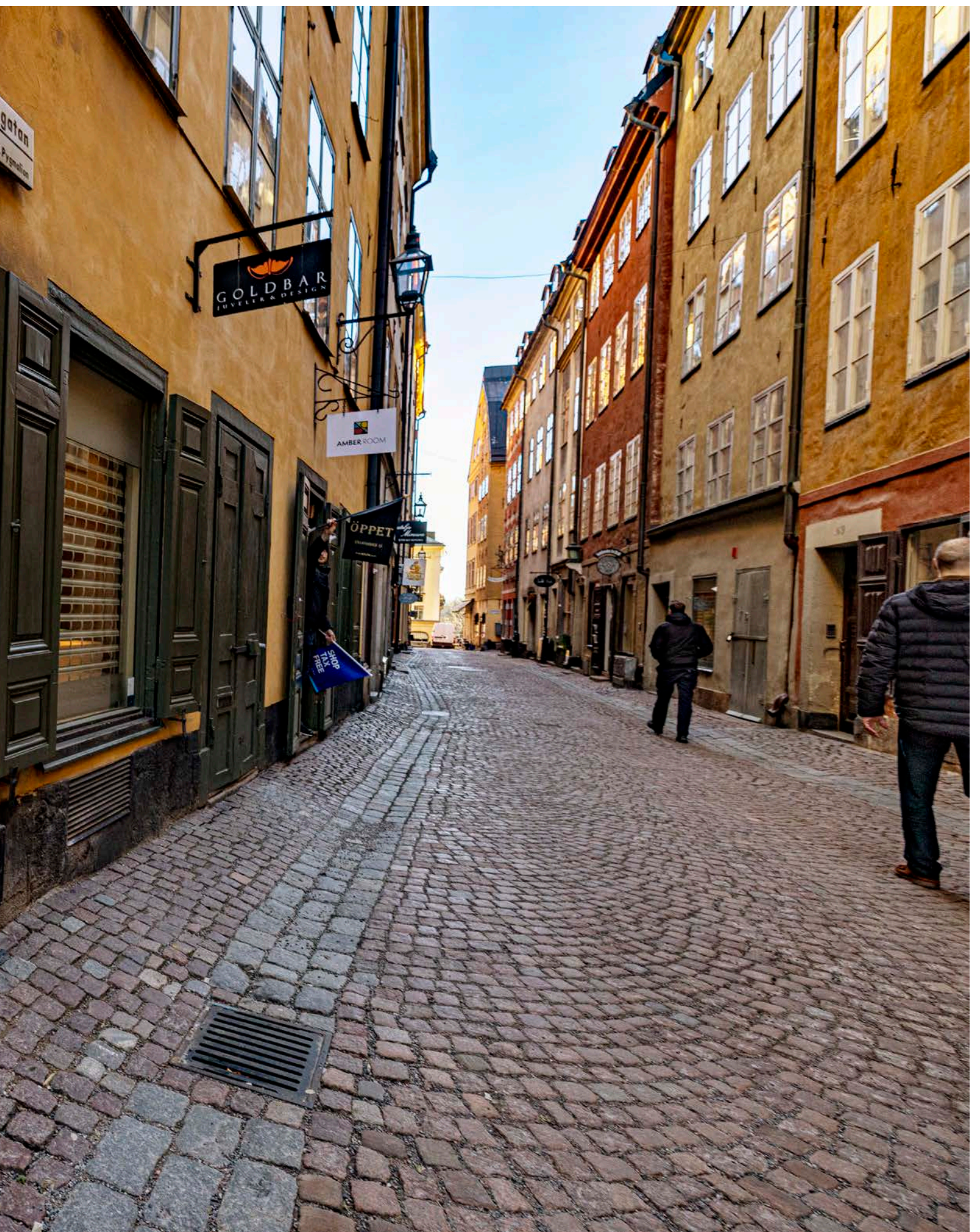
Ena halvan av träporten in till nummer 16 är öppen, ett grönt städkärl på övre etaget, en vit brevlåda på väggen innanför dörren, en handikapram utlagd mot gatan.

I souvenirbutiken mittemot tar man både dollar och euro och växlar valuta.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO: **MAGNUS SANDBERG**

gatan
Fysion

GOLD BAR
FURNITURE & DESIGN

AMBER ROOM

ÖPPET

STOP
TALK
FREE

33

Efter att Qaisar Mahmood sa upp sig behöll han företagets kläder och utrustning som minne och betalade en straffavgift. "Genom matbudsvärlden kom jag mina föräldrar nära på ett nytt sätt".

FÖRFATTAREN QAISAR MAHMOOD

”Medelklassen har störst problem med matbuden”

Under tolv veckor förra våren bytte Qaisar Mahmood kostym och namn – efter jobbet som managementkonsult bytte han om och tog cykeln till jobbet som matbud. Och blev en del av ett annat Stockholm.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **MONDIAL FÖRLAG**

EFTERATT han fått frågan av ett passerande matbud om han är pakistanier – och först nekat, trots den broderade pakistanska flaggan på ryggsäcken – började han fundera. På varför det var just så många pakistanier som jobbar som matbud i Stockholm.

– De är verkligen ingen stor folkgrupp i Sverige, men jag blev intresserad av hur just etnifiering och såna här kluster kan uppstå.

Dessutom hade han upptäckt – och det hade börjat skava i honom – att människor, både i hans privata krets och i ett mer offentligt samtal, målade berättelsen om matbuden i mestadels mörka färger. De var offer, fast

i ett hemskt och utsugande system.

– Mina föräldrar hade ju åttio- och nittioalets motsvarande, lågtröskel ströjobb. Det här är ju inget nytt fenomen, den här typen av jobb har alltid funnits. Men det här parallellsamarhället syntes inte på samma sätt förr.

Därför ville han undersöka det. För att försöka förstå människorna och deras drömmar och mål och hur de hamnat i de här jobben.

– Jag förstod att om jag ska skildra det här så måste jag själv jobba med det. Man måste känna det i kroppen för att förstå det. Jag hade aldrig kunnat få den här inblicken om jag bara intervjuat folk, nyanserna var

tvungna att upplevas.

Under arbetspassen slängde han ner lite anteckningar i telefonen, tog en hel del bilder och sedan gjorde han stödords-anteckningar när han kom efter arbetspasset.

– För att minnas tankarna som for, känslan, så jag inte bara skulle blanda ihop allt, eller sitta kvar med bara det senaste som hänt, det sist upplevda. Jobbet är ju väldigt monotont, det händer inte mycket, när jag skrev ihop anteckningarna märkte jag att jag hade tio scener som är likadana.

QAISAR MAHMOOD

Född: 16 februari i Lahore, Pakistan.

Gör: Författare, föreläsare, motorcyklist, managementkonsult i ett privat företag. Har tidigare jobbat på bland annat Regeringskansliet och Riksrevisionen.

Aktuell: Med reportageboken *En av dem* om sina tolv veckor som matbud på cykel i Stockholm under våren 2022.

QAISAR MAHMOOD föddes i Lahore i Pakistan och kom hit som sexåring då hans mamma och syster flyttade till Tensta och återförenades med hans pappa, som redan bott och arbetat här i flera år.

När han planerade boken tänkte han att det skulle bli tid för kollegiala samtal, möten på jämbördig nivå.

– Jag kom nära jobbet, men jag kom inte nära individerna. Det här är ju ett skuggsamhälle där folk är lite för sig själva. Och jag märkte efter ett tag att min punjabi och urdu inte är så bra som jag tror.

Så det alter ego han skapat, Majid Shah, och den story han byggt runt honom höll inte riktigt.

– Jag greppade efter ett tag att majoriteten av de jag mötte, efter fyra-fem minuter blev de misstänksamma.

Han fick känslan av att de kanske trodde att han var någon från Skattemyndigheten eller som företaget sänt ut eller ▶▶▶

Qaisar Mahmood åkte 900 mil på motorcykel runt om i Sverige för att söka "svenskheten". Det resulterade i reportageboken *Jakten på svenskheten* (2012).

någon från Invandrarverket som skulle hålla koll.

– De få gånger man möts är när man ska hämta upp mat, eller en leverans som ska delas upp på två, eller står vid nåt röd ljus. Det var svårt att komma in. Dels för att det inte finns nån vidare gemenskap, man möts inte, det finns inga naturliga kontaktytor.

Ett ord som sammanfattar hans känsla av att rulla runt i staden som matbud är transparent. Inte osedd, inte osynlig, utan just genomskinlig.

– Jag och de andra matbuderna tar ju plats i stadsbilden. Men

**”MÄNNISKOR
LÄGGER INTE
MÄRKE TILL
EN SOM EN
MÄNNISKA.”**

människor lägger inte märke till en som en människa, mera ett objekt att förhålla sig till och ta sig runt, ingen man bemötte eller såg i ögonen.

Qaisar Mahmood ser ett glapp mellan medelklassens bild av sig själv – ”vi överkonsumerar, tjuvar om livspusslet, ska va jämlika, rättvisa och humanistiska” – och vilka de önskar vara. Vilket skapar en känsla av skuld och skam.

– De som lider mest av matbudsindustrin är medelklassen. Jag tror det har med att göra att vi i medelklassen lever ett liv som

inte rimmar med de ideal vi har och bilden av vilka vi är.

– Ett sätt att hantera den skammen är att vända bort blicken, att inte se. Eller låtsats att de inte finns där.

Hans bild av jobbet som matbud är inte alls negativ och mörk.

– Det finns en massa jobb i vårt samhälle där folk sliter ut sig, men inte många av de jobben utmålas på det sätt som matbud gör.

– Jag tror det har att göra med att det här blir medelklassens sätt att göra avbön, genom att ta i fråntårna. Men det enda det leder till är att det osynliggör människorna som gör det, samtidigt som vi svartmålar deras tillvaro och ger dem en offerroll de inte bett om.

Majoriteten av de han mötte var stolta människor som såg sig mer eller mindre som entreprenörer som försökte skapa sig ett bättre liv, ”precis som mina föräldrar gjorde på åttio- och nittio-talet”.

– För mig är det upprörande – med vilken rätt tar vi oss rätten att göra andra människor till offer som inte bett om det. Stämpla dem för att vi ska känna oss lite godare på deras bekostnad.

När han sa upp sig valde han att behålla företagets materiel och betala en straffavgift. Han ville ha det kvar som minne. För att arbetet som matbud fått en djupare innebörd för honom. –

– Det blev en känsla av att cirkeln är slut, genom matbudsvärlden kom jag mina föräldrar nära på ett nytt sätt, Min pappa bodde ensam i Sverige i sju år, hur var hans liv då? Genom matbuderna och deras livsöden försöker jag förstå min egen historia. ■

Ur det svarta i vinylen

GRANNEN OVANFÖR går på hälarerna.

Ibland skickar vindbyarna det här stålskodda vårregnet mot rutan så det låter som en tankspridd applåd.

Jag har just fällt ner locket på stereon jag fick i present och Tom Waits är i Hongkong och har just satt sig – efter att ha inhandlat ett paket tuggummi, en tändare, en nyköpt kortlek och en fickkniv – på en uteservering.

Han har permission från båten, skriver ett brev till sin fru.

Och kan inte riktigt begripa att samma måne som nu lyser över honom där han sitter invid en liten lokal marknad, också kan spåra upp henne hemma i Illinois med sitt månlyjus och skina på henne där.

Musiken kränger och gnisslar. Tom Waits låter mjukare än vanligt, inte alls som om han fostrat sina stämband i lunchrummet på en konservfabrik.

Gitarren nervös och konkav, låter som om någon stämt den med en korkskruv. Basen trygg och moccamjuk, lite bilskrotsljud, en marimba skvätter bort en lösögonfrans, trummorna med bollklubbor.

Jag lyssnar. Noga.

Ljudet i rummet liksom avvägt, som att ljudvägorna musiken härstammar ur har mjukare konturer och en mer positiv grundinställning till det rumsliga utrymme de fortplantas i.

Det knastrar till när jag vänder sida på skivan och nålen sakta släpps ner på instyrningsspåret till där graveringen börjar, musiken känns djup och omfattande, som om den har mera att berätta än bara det mitt öra kan uppfatta.

Den känns, rent akustiskt, angelägen.

Som att den vill mig något.

**ULF
STOLT**

Chefredaktör
och ansvarig utgivare

”En marimba
skvätter bort
en lösögon-
frans.”

WOLFIES. GAMLASTANS skivhandel. Skivfönstret. Pet Sound, redan när butiken låg på Jakobsbergsgatan. Got to Hurry records, där det var ungefär samma snåriga procedur att få köpa en Springs-teen-bootleg som för att införskaffa vilket illegalt kontraband som helst: knark, vapen, falska sedlar... Skivbörsarna vid S:t Eriksbron. Skivhögen på Högbergsgatan. Han på Wallingatan som hade mycket Zappa och Captain Beefheart.

Skivbörsarna runt Odenplan och bort mot S:t Eriksplan.

Och inte att förglömma – Mannes skivaffär i provinsen. Själva moderskeppet.

Jag har säkert glömt ett flertal eller ännu flera. Men just skivaffärer har varit en stor del av mitt liv, från tidiga tonår.

180 gram i taget.

Under taket uppe på vinden, travad mot ena väggen, står fyra-fem flyttkartonger med LP-skivor som jag kånkat med mig genom tillvaron, från tonåren, i öster- och västerled, genom sorger och jubileum.

De har liksom inte gått att göra sig av med. Och det säger väl vad det säger.

Så nu sitter jag här igen, mellan två högtalare, förslavad.

Och transporterar mig genom sångcykeln från sida ett till två, ärver den känslomässiga arken som välvs, berättelsen som vecklas ut, temperamentet och motivbilden som skissas fram.

Det är något. I vinylen. I spåren. I det svarta. I gravyren. Som kallar på en. Befaller.

Vinyltorsk. Igen. Äntligen. Jag tuggar i mig det finstiltade på konvolutet och filar på vilken pressning jag borde tugga i mig när solen går upp härnäst. ■

TILL ALLA KÖPARE AV TIDNINGEN

Det är så mycket som man kan säga om er som köper Situation Sthlm men det skulle ta alldeles för mycket plats så jag får ta och komprimera texten.

Det kanske känns obetydligt att köpa en tidning för åttio kronor, men för oss som säljer tidningen så gör det otrolig skillnad.

Jag personligen har brutit

ryggen i en flygolycka och hade ett bra liv, men efter två år på sjukhus utan hjälp av socialen så är det första steget mycket högt men med hjälp av tidningen så har jag fått en uppgift och en mening med livet. Det är när jag tar min väska full med tidningar så känns det som om jag är på väg till jobbet och då känner jag mig nyttig och får en känsla av värdighet.

Jag får möta många trevliga människor och även om de

inte köper tidningen så har vi ofta ett trevligt samtal som jag värdesätter.

Det är inte pengarna som är det viktiga utan detta kan leda till ett jobb när man träffat samma person flera gånger och om jag säger att man träffar flera hundra per dag så är sannolikheten ganska hög.

Jag kände att jag var tvungen att få detta i tidningen så att ni verkligen förstår vad ni som

köper tidningen verkligen bidrar till, utan er så hade mitt liv inte gått framåt.

Så det viktiga är att ni skall veta hur viktiga ni är för oss som säljer Situation Sthlm, därför vill jag tacka er från botten av mitt hjärta.

Marcus Grahn

KRIGETS FAROR

Alla ni som anser att vi ska skicka våra stackars pojkar till ett krig som för vår del gör varken till eller ifrån.

Jag anser givetvis att vi bör hjälpa allierade mot den själv-utnämnde diktatorn Putin. Tänk dig ett scenario där Putin och Trump var världsledare. Emellertid har det amerikanska folket fortfarande lite bakom pannbenet och valde Biden, emellertid med mycket hjälp av Kamala Harris. Det som gör mig besviken är att hon inte alls fått en så framträdande roll som jag tror gemene man som röstade på Demokraterna trodde. Det verkar som hon var bra under "kampanjen" men när han rott allt i land så verkar det inte som hon syns till så värst mycket.

Men åter till min fråga - tycker ni att vi ska sända ut våra pojkar till krigets faror? Därför är åtminstone jag Nato-motståndare.

Magdalena

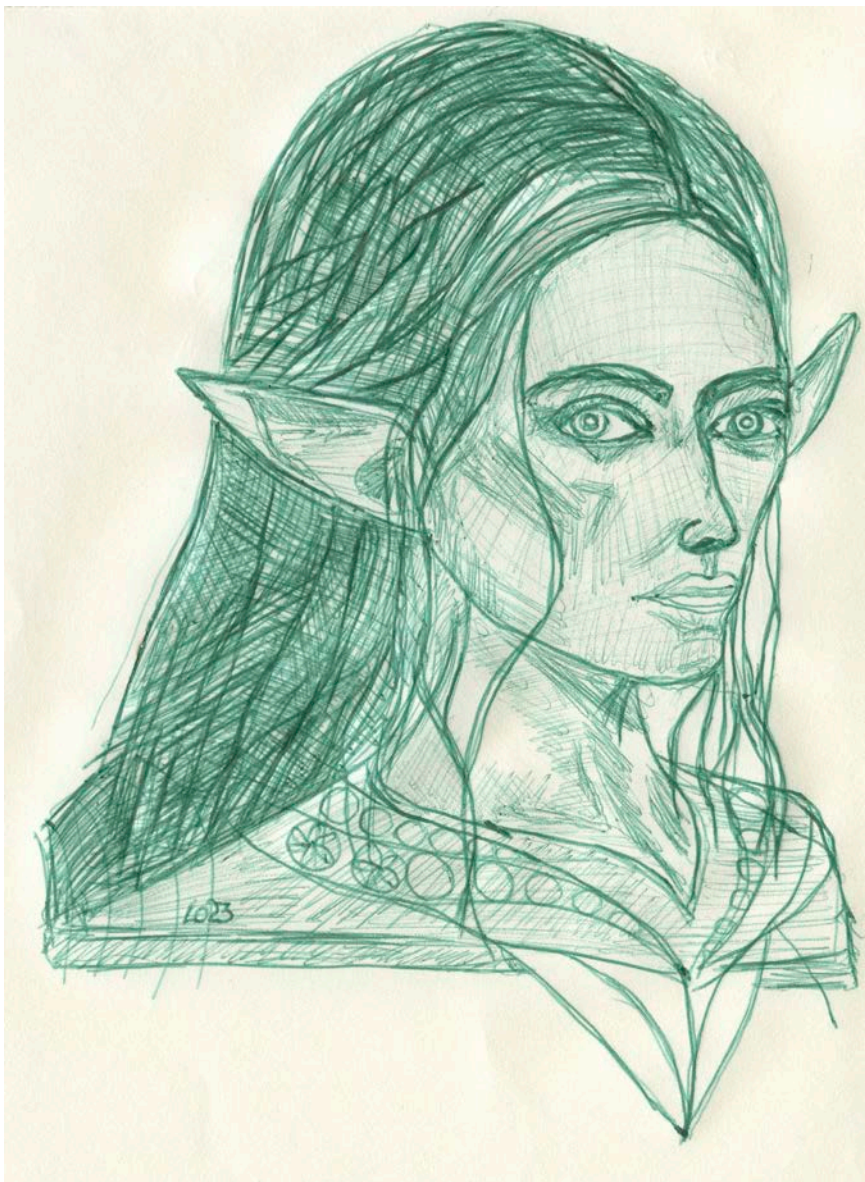

Illustration av LO

EN DEPPIG DAG

Håll om mig
trösta mig.
Jag är ledsen.
Tårarna rinner
ner som pärlor
på mina
kinder.

Lena Freij

SLUTET

Vid slutet av min tanke
finns min själ.
Där själen gränsar
finns en ande
och utanpå, som skal,
den kropp
som tillhör
namnet jag har fått,
och numrerad
till en skolad individ,
gränsar jag till en produkt,
en sak,
en partikel i det
hela. Därom kan
man inte vela.

LO

BARNBARNEN

Jag längtar efter er. Billie mitt
första barnbarn har jag inte träffat
på väldigt länge. Pratade med min
kusin Elvy igår hon är en klippa.

Sen Sigge, bonus-barnbarnet
och yngsta Noel, henne har jag
träffat oftare.

Jag har snälla syskon, min
tvillingbror ringer varje dag. Vi e
tre syskon men det är något visst
att ha en tvillingbror. I dag åkte jag
hem efter teamet för jag kände
mig inte frisk men sen tog jag två
alvedon och då blev det bättre. Nu
har jag dammat och fixat i lägen-
heten så jag känner mig nöjd.
Hoppas jag är bättre i morgon så
jag kan sälja lite tidningar.

Lena Frej

Illustration av Alex

HAR DU VALT A-KASSA ÄN?

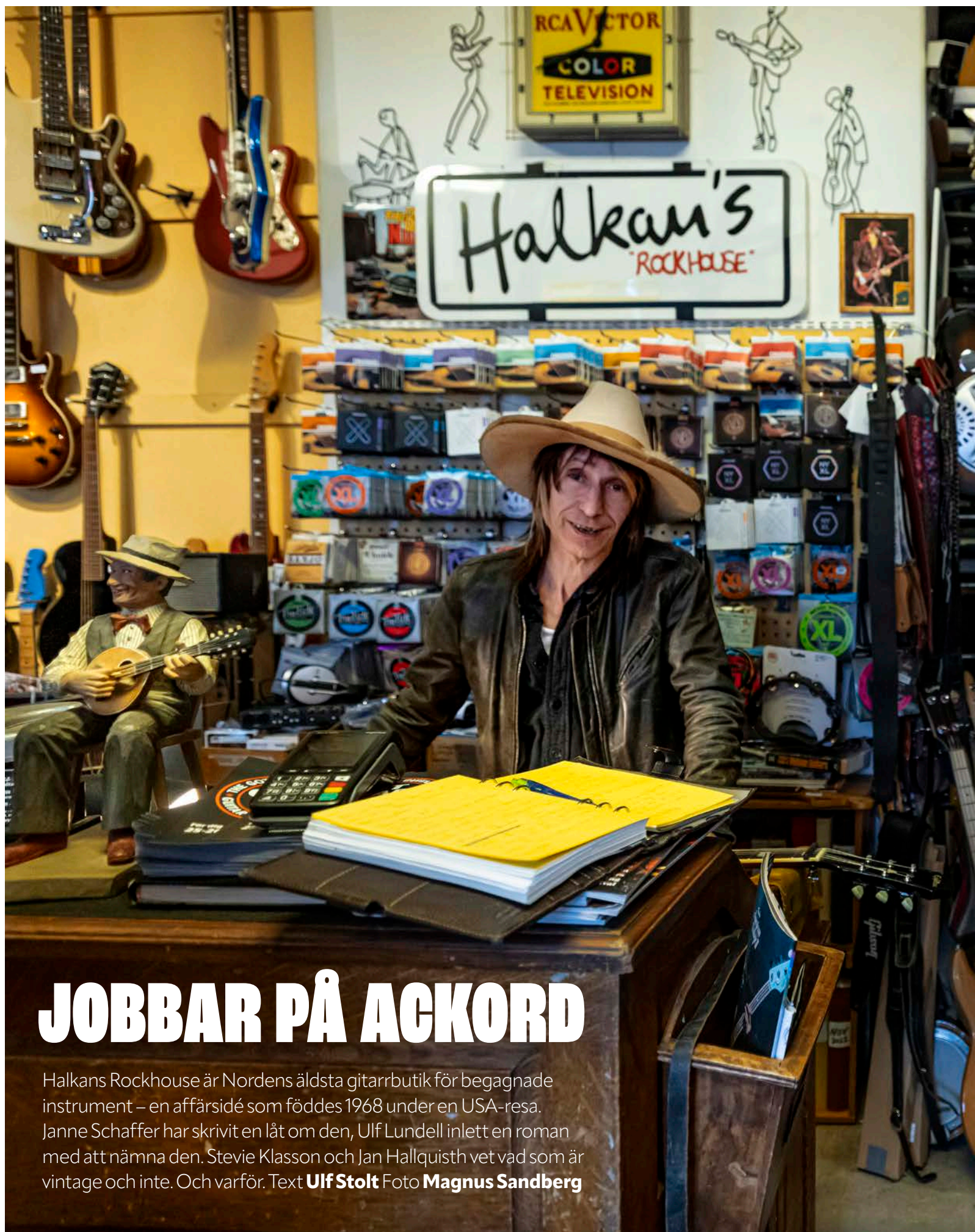
Bästa tillgänglighet och höga betyg för trevlighet och tydlighet har gett oss 76 i NKI (Nöjd-Kund-Index).

KLICK!

Välkommen till oss på akademikernasakassa.se

JOBBAR PÅ ACKORD

Halkans Rockhouse är Nordens äldsta gitarrbutik för begagnade instrument – en affärsidé som föddes 1968 under en USA-resa. Janne Schaffer har skrivit en låt om den, Ulf Lundell inlett en roman med att nämna den. Stevie Klasson och Jan Hallquist vet vad som är vintage och inte. Och varför. Text **Ulf Stolt** Foto **Magnus Sandberg**

POLICE

STP

GUITARS WEST

early jimmi hendrix

Smile and the World Smiles with you.....

FLAT PASTE

Sales manager Stevie Klasson – ekiperad som en gentleman som vet hur man byter niovoltsbatteriet i en Flanger-pedal bör se ut – kommer upp ur rulltrappan vid Björn Trädgård med mindre än en ordinär punksingels marginal till dess att Halkans Rockhouse, Nordens första butik för begagnade gitarrer och basar som etablerades 1970, ska öppna klockan 11.

Han hakar av hängläset och kränger kedjan av grinden. Läser upp dörren. Ställer ut gatuskylten och vänder den upp mot Götgatan.

– Halkan köpte tjugo gitarrer från ett dödsbo som han hämtade i går, så jag har skitmycket att göra.

Stevie Klasson går runt disken. Ställer in den medhavda lunchen i kylan i bakutrymmet, hänger av sig sin fuskpäls.

En ung man i blå stickad mössa, brun manchesterjacka, grova skor och vida jeans, är den första som kommer in i butiken. Han och Stevie Klasson pratar engelska med varandra, det är inte första gången han är inne i affären.

Bidit kom hit som flykting för två år sedan, han spelar i ett band som heter ”Summer again”.

– Vi spelar math rock, lite indie så där.

Bidit brukar komma in ibland och spela runt på lite olika gitarrer, han letar inte efter något speciellt utan kikar runt bara, och sätter sig på den röda, låga plaststolen närmast fönstret, tar ner en blå, droppformad gitarr från väggen – ”det där är en Hagström, sextotalare” – och börjar spela på den, utan att koppla in den i en förstärkare.

– This guitar is so ugly it’s almost cool...

”Det brukar sluta med att jag köper alla exen, för att stödja dem... tycker det behövs en bluestidning i landet.”

Stevie Klasson går ett varv i butiken, börjar sedan sortera de gitarrer som lastades in under gårdagskvällen och då bara ställdes ut med ena sidan av butiken där det står förstärkare och en del andra grejer: ett bandeko, en portastudio, lite annat blandat musikaliskt bric a brac, högtalarlådor, förstärkartoppar.

En man öppnar dörren, över ena axeln bär han en gigbag. Han kränger av den, drar upp dragkedjan och plockar fram en elbas. Den tillhör hans son. Men han spelar inte längre på den och han undrar nu om de är intresserade av den.

Stevie Klasson ser på basen i några sekunder.

– Ok... Jag tackar nej, den är inget för oss. Men kolla med Hellstone längre ner på gatan, eller Twang på Katarina Bangata, dom kanske vill ha den.

Jan Hallquist och Jim Bauer under en kombinerad produktinformation och pridförhandling, som slutade med att de bytte rakt av mot den gitarr Jim Bauer hade med till butiken.

Mannen går och Stevie Klasson lägger upp ett gitarrfodral med en av de nyköpta gitarrerna på en trave av andra gitarrfodral och öppnar det. Vänder upp gitarren, kollar fram- och baksidan, kikar närmare på en del detaljer. Slår an några ackord.

– Det verkar som han bara haft dem i casen, liggande... för om de hänger på väggen så brukar det va damm här.

Han visar på översidan av stämskruvarna.

– Men det är det inte. Och de verkar knappt spelade på...

Två redaktionsmedlemmar från bluestidningen "Jefferson" kommer förbi och lämnar av tre exemplar av det nya numret.

– Det brukar sluta med att jag köper alla exen, för att stödja dem... tycker det behövs en bluestidning i landet.

Dörren plingar till igen. Basisten Surjo Benigh är på väg till en session, basen i en gigbag över axeln. Han och Stevie Klasson spelar, och har spelat, i olika band och konstellationer genom åren.

– Kolla den här, kom in i går.

Steve Klasson pekar på en röd Ibanez-bas som står längst fram i en trave gitarrer och basar som står lutade mot väggen bakom disken. Surjo Benigh lägger den över knät, spelar lite på den.

– De är inte dåliga de här basarna, faktiskt.

Steve Klasson går längre in bakom disken och hämtar en bashals i en låda med flera olika bas- och gitarrhalsar, som han tar med tillbaka och visar.

– Kolla. Som den vi snackade om.

– Ja, kan funkade om man kör flats på den, men det har man ju på en sån.

Två glada bagare från högtalarföretaget Marshall antrar butiken med visst buller och bång. De går runt till olika butiker och försöker sälja en liten högtalare med Bluetooth-funktion som kopplar upp sig mot alla andra Marshall-högtalare. Stevie Klasson lyssnar, sedan pekar han på en gammal gitarrförstärkare från just Marshall.

– Men inte mot en gammal JCM-rörtopp, va?

De inser till slut att det inte är en potentiell kund de har att göra med och tackar för sig.

På vägut genom dörren stöter de nästan ihop med butikens grundare och ägare, Jan "Halkan" Hallquist.

Han tittar bara förbi nu – "jag ska på lunch med Schaffer och Clabbe, vi fick till det till slut" – och meddelar att han kommer tillbaka senare, han har lite renoveringspill att göra med några av sina egna gamla gitarrer.

Att Jan Hallquist började handla med begagnade gitarrer var ingenting planerat.

Han pluggade i Paris 1968 och där lärde han känna några amerikaner, de spelade ihop på gatorna och när terminen var slut åkte de tillbaka hem till USA. Han hälsade på dem i Houston i Texas senare samma sommar och då bad han dem visa honom några musikaffärer i stan.

I hörnet i en av dem, bland några andra begagnade gitarrer, stod en **Gibson Les Paul Junior**, en lite udda modell som inte importerades till Sverige då.

Han köpte gitarren. Åkte hem. Spelade med den i sitt band och människor började komma fram och undrade vad det var för något, frågade om han ville sälja den och vad han ville ha för den.

– Då stod dollarn i fem kronor, jag betalade 99 dollar för den – fem hundra kronor, och sålde den för femton hundra.

Ungefär då dök tanken upp att det här med att åka till USA och köpa begagnade märkesgitarrer, modeller som inte importeras till Sverige av generalagenterna, och sälja dem för tre gånger pengarna, kanske kan vara en affärsmodell det finns bärkraft i. Och samtidigt blev en liten lokal på Blekingegatan ledig. ▶▶▶

Gibson Les Paul Junior

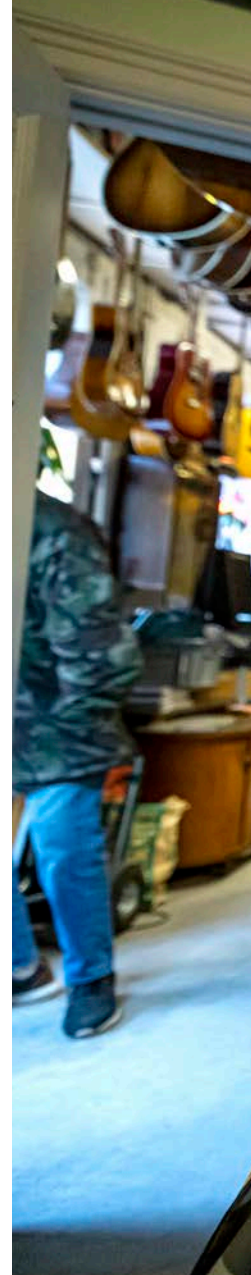
■ Introducerades på marknaden 1954, som en lågprismodell.

■ En väldigt "basic" och lättbegriplig gitarr – platt kropp av mahogny, en P90 mikrofon i stallposition och en volym- och en tonkontroll.

**Instrumenttekniker
Jerzy Szledakowski
kollar halsböjen på en
akustisk Epiphone John
Lennon-modell med
inbyggd mikrofon.**

**Jan Hallquisth håller
fram den heliga graalen
– en av endast sju i
världen existerande
Fender Esquire-halsar
utan dragstäng.**

Ulf Lundell inleder sin roman *Sömnen* från 1978 med orden: "Min guras kracklingar var verkligen sköna. Inhandlad hos Halkan för närmare bestämt artonhundra spänn".

Han tog över lokalen, åkte till USA, köpte ett par gitarrer och hängde upp på väggen i den nya lokalen och där någonstans började det – USA-resor, gitarrköp, USA-resor, gitarrköp.

Nu har han sålt begagnade gitarrer och basar i femtiotre år.

Efter att ha varit på lite olika adresser i staden har han sedan 1987 hållit sig på Götgatan på Södermalm och Halkan varit en del av butiksnamnet.

Sedan 20 år tillbaka är de inte riktigt på Götgatan längre, men precis runt hörnet på Noe Arksgränden 2 precis vid Medborgarplatsen.

Jan Hallquisth är tillbaka från lunchen. En av dem han åt lunch med var gitarristen Janne Schaffer – en starkt bidragande orsak till att namnet Halkan och gitarraffären spreds. Första låten på skivan *Janne Schaffer* från 1973 heter "Halkans affär", låten blev en smärre hit och Janne Schaffer spelar den fortfarande live.

Några år senare, 1978, inledde Ulf Lundell romanen *Sömnen*, uppföljaren till debutsuccén *Jack*, med filosoferandet kring ett gitarrköp hos Halkan.

– Det stämmer. Han köpte sin vita Telecaster av mig, en 67:a tror jag det var, i slutet av sjuttioalet. Kanske att han då bytte in Stratocastern han har på ryggen på omslagsbilden till *Sömnen*, men det kommer jag inte ihåg.

Det kommer in en aningen ostadig person i butiken som stannar upp precis vid disken, tar lite stöd. Instrumenttekniker Jerzy Szledakowski som just kommit in och börjat jobba och står på andra sidan disken och ska fixa en spricka i en akustisk gitarr, tittar upp. Mannen ber Stevie Klasson att få testa en Levin-gitarr som står i fönstret.

– Du... kom tillbaka när du är nykter och i lite bättre form, så kan du testa den. Det funkade bättre då.

Jan Hallquisth har öppnat dörren direkt in till höger när man kommer in i butiken. Där har han sin verkstad – ett professor Balthazar-paradis av all things vintage gitarreparationer som kan tänkas behövas. Plus lite till.

– Nu snackar man alltid vintage, om allt. När jag började snackade man bara om begagnade gitarrer – då var ju gitarrer från mitten och slutet av femtioalet bara tio-femton år gamla.

På arbetsbänken ligger kroppen till en Fender Telecaster från 1952, intill den mikrofoner, omkopplare, skruvar, fjädrar och plektrumskydd utspritt. Allt från samma år.

”Kom tillbaka när du är nykter och i lite bättre form, så kan du testa den. Det funkar bättre då.”

I ett paraplyställ intill arbetsbänken sticker en skog med gitarrhalsar upp. Jan Hallquist tar upp en av dem. Och berättar historien om hur en unik gitarrhals – ”det finns bara sju såna här halsar utan dragstång i världen som man känner till” – kan färdas från San Diego till Göteborg och sedan hamna i hans butik på Södermalm.

Gitarren på arbetsbänken är inte till salu.

I dag kan gitarrer kosta en förmögenhet eller mer. Vissa märken och årsmodeller betingar miljonpriser. Exempelvis kan en Gibson Les Paul från 1958 kosta 3-4 miljoner.

– Jag har sålt åtta såna gitarrer genom åren.

Att vissa märken och gitarrer hamnar i de prisklasserna handlar om att de tillverkats i små serier, att virket förr hade en längre torktid och därför en annan kvalitet och resonans, att man använde naturmagneter av Alnico i mikrofonerna, samt att allt arbete gjordes för hand.

Jan Hallquist pekar på gitarrkroppen på arbetsbänken.

– Jag väntade trettiofem år på den här...

En man i grön duffel kommer in och köper ett set nylonsträngar och två plektrum.

Precis efter att Stevie Klasson bytt strängar på en dobro, kommer Fabian Kazen och en kompis in i butiken. Han är på jakt efter en tolvsträngad gitarr, har spelat på en och vill nu känna efter på riktigt om det är hans grej.

Stevie Klasson skakar på huvudet. Har ingen tolvsträngad i sortimentet.

– Det dyker upp när då och då, men det är inte ofta ►►

Hur det började

■ När Jan Hallquist började resa till USA för att köpa begagnade gitarrer var det ingen annan i Norden som gjorde det, butiken på Blekingegatan var först med att sälja enbart begagnade märkesgitarrer. Han lärde sig mer och mer om gitarrer och marknaden, skapade kontakter, reste inte bara till storstäderna i USA utan också in i landet och köpte gitarrer han skickade hem.

jag har nån tolv inne. Lite svåra gitarrer, speciella.

De går och Stevie Klasson går tillbaka bakom kassan där han nu har en akustisk Epiphone John Lennon-modell med inbyggd mickliggande, den behöver också nya strängar. Han gångar av de gamla med en strängvev fastsatt i skruvdragaren.

– Fan, det tog mig trettio år att fatta att man kunde göra så här... jag har vevat så mycket strängar att jag nästan fick tennisarm. Jag brukar slita ut två skruvdragare om året.

Han berättar att alla gitarrer som kommer in i butiken servas och gås igenom, elektroniken kontrolleras, de får nya strängar och stäms upp och stränghöjd och intonation kontrolleras.

– Gitarrerna som hänger här ska va i sitt bästa skick, vi vill ju att kunderna ska gilla dem och köpa dem.

De utför även reparationer och service i butiken, en inte liten del av butikens intäkter kommer från just service och reparationer.

– Jag har fixat med gitarrerna åt flera av tidningens säljare, bytt strängar, justerat nåt. Och jag har nog inte tagit pröjs för det varje gång heller... och nån köpte ett munspel av mig, minns jag.

Stevie Klasson har även haft sin egen gitarrbutik ett tag. I kassalådan på den tiden låg alltid en femtiolapp, märkt "Blommans". Den var avsedd för Bosse "Blomman"

Blombergh – han gav ut fem skivor på sjuttio- och åttiotalet, hade en hit med "Dom borde tjacka spikskor" – som brukade komma förbi och låna den. Flera gånger i veckan. Betala tillbaka den. Låna den.

– Femtiolappen räckte precis till två öl och ett litet paket cigg.

På den tiden sålde "Blomman" Situation Sthlm vid Hötorget. Han avled 2008 och hyllades på Big Ben med en minneskonsert.

Jan Hallquisth var där. Men minns inte i dag om han gick upp och spelade.

Efter att ha delat lokal med Hellstone musik längre upp på Götgatan en period har Halkans Rockhouse de senaste 20 åren legat på Noe Arksgränden 2. "Bästa läget. Aldrig trivts så bra i butiken som när den ligger här, man ser solen och folk som går förbi", säger Stevie Klasson.

”Jag har vevat så mycket strängar att jag nästan fick tennisarm.”

Första gången Stevie Klasson åkte själv till New York var 1986.

Han bodde med tre tjejer han träffat här i Stockholm i en lägenhet, kollade band och hängde i gitarraffärer och hade så roligt det var möjligt att ha.

Året efter var han tillbaka.

Men nu som gitarrist i Johnny Thunders kompband, senare döpta till The Oddballs. En natt på svartklubben Pipeline i norra Hammarbyhamnen klev Johnny Thunders – han bodde då i Hägerstensåsen med flickvän och dotter – upp på scenen och han och Stevie Klasson jammade i timmar med två av medlemmarna i gamla proggbandet Kebnekaise på bas och trummor.

– Vi fann verkligen varann den kvällen.

Det blev början på tretton år utomlands – först i New York, när Johnny Thunders avled i New Orleans i april 1991 stannade han kvar ett tag, sedan flyttade han till London.

– Men jag höll på med gitarrer hela tiden. När jag åkte hem från New York på somrarna då köpte jag med mig lite gitarrer och sålde av här hemma, det brukade betala resan.

I London spelade han sessions, skrev musik med bland andra Patti Palladin och jobbade i gitarrbutik på Denmark Street. Vid millennieskiftet flyttade han hem till Stockholm igen. 2007 kom första soloplattan *Don't Shoot the Messenger*.

Sedan dess har han hustlat på i rockbranschen – sålt gitarrer över disk och spelat så mycket han kunnat.

– Är man musiker är man van att va mer eller mindre pank, att leva hand i mun, att hustla, se till att det funkas. Och att man får lira.

Han drar upp sina jeans. Skrattar.

– Fan, jag tror jag blivit lite magrare senaste åren. Måste ut och spela mer.

Jim Bauer har ett gitarrcase med sig. I det ligger en Harmony H 62 från 1956. Han har varit i butiken förr och spelat på en omlackad Fender Stratocaster från 1977 med lätt scalloperad hals, som han är svårt smittad av.

Stevie Klasson tar Harmony-gitarren. Pluggar in den, spelar på den.

– Dom är bra dom här, stallmicken låter kanon när man rullar av lite ton.

Stevie Klasson hämtar den omlackade Stratocastern på väggen och ger honom. Han testar den. Det sprakar lite om mickarna i den och tonkontrollen behöver lödas om.

Han vill byta jämt – båda instrumenten betingar ungefär samma värde – och Jan Hallquist sätter sig på en liten förstärkare bredvid Jim Bauer och de snackar lite. Om mickarna. Om vad färgen heter. Och om hur de kan komma överens.

– Stevie sa att jag skulle va snäll... Vi gör ett jämnt byte. Men det finns inget hardcase till stratan, den kom i en gigbag.

Föräldrar rings. Papper skrivs. Jan Hallquist löder snabbt om volymkontrollen och Stevie Klasson sätter tillbaka plektrumskyddet och stämmer upp den.

– Ta hem den över natt och testa så slutför vi allt i morrn. Då hinner du känna ordentligt.

Jan Hallquist tittar på klockan. TamTam – en vän och fellow gitarrhustlare som hängt i butiken från och till halva dagen – hjälper till att ta in gatuskylten. Stevie Klasson slår ut kassan och tar fram en cigarill han ska tända på väg till tunnelbanan.

– Ok... Det var ju riktigt bra i dag. ■

Salesmanager Stevie Klasson berättar om när delar av Bob Dylans band satt i baren på Grand hotel och var uttråkade. Gemensamma vännen Brady Blade ringde och frågade om han hade nycklarna till butiken. Han öppnade den och sedan spelade de hela natten. Och Tony Garnier köpte en gammal Hofner-bas av honom. Som enligt ryktet nu är Dylans favoritbas.

GEI

Wollmar Yrkullsg.

CARI HAR KÄMPAT MOT LEVNADSKOS

Nu kämpar hon för ett eget hem.
En tidning i taget.

STADSKRISEN I 44 ÅR

SITUATION
S T H L M

IDIOTUNGAR

Såg på nyheterna i går kväll nu spränger dom hemma hos föräldrar och familjerna också.

Jag blir så jävla ledsen. Jag hörde "Säng till Friheten" av Björn Afzelius i dag och tårarna ramlade ut ur mina ögon. Den fick mig att minnas min barndom med blå himmel, sol, ängar, skolavslutningar, simskola – vi hoppade hage, spelade teater, gick på disco, hänglande på bibblan. Visst, vi rökte på, söp och gjorde ett och annat bus men det va så jävla oskyldigt. Vart är jag nu, i en krigszon? Vad fan sysslar ni med. Ska livet va som ett avsnitt i Cops? Vi är i paradiset nu och vi lever en gång så sluta upp med att skapa helvete den lilla stund vi har möjlighet att få leva i perfektion.

Jävla idiotungar.

519

TROLL

Jag känner mig som en fotbolls spelare utan boll, gör inga mål, kammar noll.

Skorna är för små målet är för långt att nå, får hoppas på min egna tröja men ett mål, tja det verkar dröja då det står noll-noll.

För domaren är full, har ingen koll, klippte jag till den saken som var rund?

Köpte jag i London för ett pund.

Pangade en ruta, försökte hos glasmästaren pruta.

Han sa: "Stick till skogen för du kan inte spela boll, du är ett jävla troll".

Magdalena 407

KARRIÄR

Satt och funderade på saker som jag gjort hittills i mitt liv, efter att ha lyssnat på radion på ett inslag om en tjej som skulle hoppa bungyjump eftersom hon aldrig gjort det. Då slog det mig att jag vet tio saker jag aldrig kommer att göra:

Bli stridspilot, för jag har hjärtfel. Bankrånarkarriär, gillar inte banker. Bli statsminister, jag är för lat. Köra en ubåt, jag har syrebrist hela tiden. Flyga helikopter, har höjdskräck. Springa Maraton, hatar att svettas. Öppna en restaurang, jag kan inte laga mat. Bli en kändis, jag hatar att vara yttlig, inget roligt liv. Köra ambulans? Jag har inget lokalsinne, skulle jag hämta mig själv hade jag inte hittat dit. Alkoholist? Hatar sprit, smakar illa!!!

Magdalena 407

TANKAR JAG TÄNKT PÅ MER ÄN EN GÅNG

Självförtroendet är utmärkt men självkänslan oklar... Ibland undrar jag om jag överhuvudtaget existerar, syns jag? Andra gånger är jag säker på det, det syns på deras blickar de ger mig.

Förakt är det ord som beskriver dom bäst, blickarna.

Det verkar som de tror att jag är personifieringen av corona, att jag smittar via luften. Men mitt trasiga liv smittar inte, inte via luften iallafall. Om du skulle dela verktyg med mig så finns risken att du får hepatit-c men det är högst osannolikt, du är ju på väg att gå förbi mig,

När jag börjar fundera på min existens är det på ungefär samma sätt fast ändå inte, då bemödar folk sig inte ens att ge mig en blick. Som att jag kunde smitta okulärt, finns det något som är så smittsamt? (Förutom jag då?).

Måste det vara antingen eller? Vad hände med mittemellan?

Och anledningen till dessa beteenden är att jag försöker låta bli att vara kriminell och har valt att sälja en tidning, en produkt jag betalar för med mina pengar och tjänar en slant på (om någon köper den av mig).

Nu är det inte alla människor som är så trångsynta tack och lov, det finns en hel del godhjärtade människor oxå. Utan er hade jag svultit ihjäl redan i slutet på augusti.

Tack för att ni ser mig som en (trasig) människa och inte en smitta...

Till er andra (som förmodligen aldrig kommer läsa detta) Karma.

Fredrik

KUNGLIGA SLOTTET

VASA TILL
BERNADOTTE
1523 · 1973 · 2023
Kultur i rikets
tjänst

JUBILEUM
2023

11 MARS 2023 – 7 JANUARI 2024
MER OM UTSTÄLLNINGEN PÅ KUNGLIGASLOTTEN.SE

Illustration av LO

BREVET FRÅN RÅTTGAR

Jag heter Råttgar jag tillhör Stockholms undre värld bor vid Medis under buske tre. Våra grannar där uppe vid Bostället Högbergsgatan 33 är ganska generösa, dom ger oss ofta något att mumsa på. Min fru Lovisa dansar och kan varena discodänga som någonsin har spelats på Medis. Hon gillar slattarna, det gillar jag för hon blir lite mera villig då. Hon dansar och vinglar och sjunger med i Hanna Ferns "För evigt", har du inte hört den? Tror den går så här "jag kanske hittar nån som luktar gott och som är trevlig" nånting.. Ser du någon av mina systrar eller bröder ovan jord är vi minst hundra till här under just då. Har du sett min vän Jarre sent en kväll? Vi brukar skicka

upp när vi ser nått att mumsa på och fram tills denna dag har han överlevt varenda bit vår testrätta. Sen har vi Tjuvfnatte han är modig som få, han kan känna lukten av choklad på flera kilometer och glupskt hoppar upp i din väska och snor din Marabou som vi glatt sen festar på.

Hemlösa är våra bästa vänner dom har hjärtan av guld och ger oss ofta något att festa på. Krögarna önskar vi döden, dom lägger ut fällor med feta ostar och gift som ser ut som lockande sockerbitar. Varje dag dör många av mina vänner på detta vis.

Lägg mitt namn på minnet, tack och hej, mitt namn är Råttgar Pastej.

Signatur 519

Kvinnofridslinjen är en stödtelefon för dig som är utsatt för hot, våld eller sexuella övergrepp.

Ingen fråga är för liten

020-50 50 50
Kvinnofridslinjen

VILL DU VETA MER? BESÖK GÄRNA KVINNOFRIDSLINJEN.SE

Kvinnofridslinjen drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset på uppdrag av regeringen.

HUM HUM HUME

Andreas T Olsson är Tobias Hume i en poetisk *fantasi* om hav, musik och längtan efter *äventyr*

3-21 maj
www.dtm.se

Drottningholms
Slottsteater

I Farsta centrum berättar tre män att de är aktiva hos Farsta socialtjänst. Claes Öberg i mitten, tycker att det fungerat bra när han väl kom in i systemet. Victor Parra, till höger, tycker att de krånglar hela tiden.

Vi har hört det många gånger. Från tidningssäljare, brukarorganisationer, människor på torget och socialarbetare: Farstas socialtjänst har dåligt rykte. Det sägs att det länge varit extra tufft där. Men vad handlar bilden av Farsta om? Vad leder den till? Och är de fortfarande förtjänta av sitt dåliga rykte?

Text **Maria Hagström** Foto **Anneli Hildonen**

Varför har Farsta så dåligt rykte?

DET FINNEN pärm på en hylla hos Situation Sthlm. Den är fylld med dokument av olika slag som Fredrik Ekeland har behövt hämta in från alla möjliga håll för att få hjälp efter att allt rasat.

Han har gjort allt som socialtjänsten bett honom om, med stöd av Ingmari Olofsson som jobbar i Situation Sthlms sociala verksamhet, eftersom han inte orkade eller klarade det själv – det var övermäktigt.

Ändå dröjde hjälpen.

Elen stängdes av och han levde under hot om vräkning. En dag, när det var som mest rörigt, var Ingmari Olofsson på väg till ett möte på socialtjänsten.

– Jag tycker att de sköter det här illa. Det har länge varit svårjobb i Farsta, det har jag också alltid fått höra från säljare och andra, sa hon innan hon drog på sig jackan och gick.

Har Farstas socialtjänst dåligt rykte? Jag började höra mig för.

DET GÅR FRAM några signaler innan **Niklas Eklund** svarar. Han bor i Farsta och har länge jobbat för Brukarföreningen Stockholm.

Jag hinner bara nämna att jag vill höra om hans bild av socialtjänsten i Farsta innan han börjar skratta. Var ska han börja?

– Farsta utmärker sig oerhört. Våra medlemmar säger att de är hopplösa, framförallt när det gäller hjälp med bostad. Jag har också hört det när jag suttit i olika brukarråd. Socialtjänsten i Farsta har diskuterats i årtal. Det finns personer, som tillhört socialtjänsten i en annan stadsdel, som till och med tackat nej när de fått en Bostad först-lägenhet i Farsta. De vill inte bo där för att de hört hur socialtjänsten är.

Han uppger att hans intryck är att attityden mot brukarna är ”gör det och gör det”, samtidigt som socialsekreterarna själva gör ”miss på miss”.

Han säger att det förstås finns guldgruv och positiva projekt, att chefer och personal har bytts ut och det kommer nya, men att ”färgen som målats på väggen sitter kvar”.

En person på en annan organisation, som vill uttala sig anonymt, säger att socialtjänsten i Farsta är känd för att göra tuffa bedömningar. På en tredje organisation – Equal – säger Per Sternbeck att de i alla fall hade dåligt rykte för några år sedan.

DET BLÅSER KYLIGA vindar och två personer har tagit skydd bakom en husvägg i Farsta centrum. ▶▶▶

Jag känner igen en av dem, han har sålt Situation Sthlm tidigare. Han har inte hört något särskilt om Farsta, men hans vän säger att det är "sämsta socialtjänsten i Stockholm".

– Jag tillhör Rinkeby-Kista socialtjänst, men har en Bostad först-lägenhet här. Jag vägrar ta över kontraktet, som egentligen är tanken, för då skulle jag tillhöra socialtjänsten här istället. Jag har hört så mycket dåligt om dem. Det är allmänt känt.

En bit bort, nära tunnelbanan, står tre män. En av dem frågar en av de andra om han kan ta "nagelbrännaren". Victor Parra ger bort sista biten av sin cigarett och berättar sedan att han var utan försörjningsstöd i december, att de krånglar hela tiden.

– Det är socialtjänsten i Farsta och i Örebro det brukar snackas om.

Hans vän Claes Öberg är inte lika missnöjd, i alla fall inte nu.

– Kommer man in i systemet funkar det bra. Men i början hade jag inte den handläggare jag har nu. Då fick jag flera stycken som kom en efter en.

"KOMMER MAN IN I SYSTEMET FUNKAR DET BRA. MEN I BÖRJAN HADE JAG INTE DEN HANDLÄGGARE JAG HAR NU."

Fredrik Ekeland går igenom de dokument som han behövt ordna fram för att få hjälp av socialtjänsten. Han är övertygad om att han inte hade haft någonstans att bo om han inte fått hjälp i kontakten med socialtjänsten av Ingmari Olofsson, som jobbar i Situation Sthlms sociala verksamhet.

ISITUATION STHLMS säljarcafé öppnar Fredrik Ekeland pärmen med alla sina dokument. De ligger i olika plastmappar, märkta med post-it-lappar.

– När allt rasade stoppade jag först huvudet i sanden, men Ingmari sa åt mig att komma med olika papper och rädda i allt det här. Det bara växte, det var ett berg. Hade jag inte fått extrahjälp från Situation Sthlm hade jag absolut inte haft någonstans att bo i dag.

Innan han sökte hjälp hade han hört att Farsta är Stockholms sämsta socialdistrikt.

– Det har jag hört från personer som behövt hjälp därifrån, kontra de som fått hjälp från andra stadsdelar. Det är inte

okänt, om man säger så.

Första mötet med socialtjänsten i Farsta var i slutet av september.

– Jag sa att jag vill ha hjälp att bli drogfri och få ordning på livet, berättar han och rösten bryts, han blir märkbart berörd och berättar sedan att det inte gick att få tag på dem på en och en halv månad.

Ingmari Olofsson upplever att det är extra rörigt i Farsta. Också att de olika personerna, på olika enheter som ska jobba med Fredriks situation, inte pratar med varandra.

– Vissa dagar har han åkt härs och tvärs, fram och tillbaka över stan, för att få fram papper. Jag hade aldrig fixat det om det

Anmälningar mot Socialtjänsten

Farsta socialtjänst har haft näst flest anmälningar och klagomål till IVO inom Stockholms stad från 2014, när hänsyn tas till befolkningens mängd. Skärholmen hade något fler.

April 2001

Några månader innan hon mördas av sina farbröder och sin pappa i Dohuk i Kurdistan, försöker Pela och hennes syster Deena Atroshi få hjälp av socialtjänsten i Farsta med att få en egen lägenhet. De har ett intyg från psykiatriska barn- och ungdomsvården i Stockholm som stöd för sin

begäran. Men socialtjänsten i Farsta beslutar i en skrivelse att inte bevilja förtur och inte bevilja eget boende.

Februari 2016

Justitieombudsmannen, JO, riktar kritik mot Socialtjänsten i Farsta sedan en barnfamilj i behov tvingats vänta sex månader på en lägenhet. I

oktober 2014 slog förvaltningsrätten fast att de hade rätt till bistånd i form av en lägenhet. Familjen hade tidigare nekats.

Juni 2016:

Flera IVO-anmälningar mot socialtjänsten i Farsta om hur de hanterat tre fall av hedersrelaterat våld, den ena

handlat om mig själv. Jag fattar att det är saker man måste göra, men man kan behöva stöd i det direkt, behöva den där handen på ryggen. Särskilt om man har en diagnos.

Hon var den som fick ligga på om att han skulle få boendestöd. Likaså var det hon, inte socialsekreteraren, som tog upp efter ett möte att det finns en "nödpeng" att söka i väntan på att försörjningsstödet är på plats.

Det dröjde också flera månader innan Fredrik Ekeland fick sitt första försörjningsstöd.

Månaden innan hade en miss gjorts och fel månad hade angetts i ansökan.

– De måste ha insett på ekonomiskt bistånd

"ENLIGT FORSKNING SÅ KOMMER DE ATT FALLA TILLBAKA I MISSBRUK, SÅ DET VAR INGEN IDÉ ATT HJÄLPA DEM."

att det blivit fel. De hade kunnat ringa upp Fredrik eller boendestödjaren för att fråga om det istället för att bara direkt ge ett avslag.

Men hon vill tillägga att allt inte är dåligt, en handläggare på vuxenheten samt boendestödjaren "jobbar från hjärtat".

Det är dock inte första gången hon försökt hjälpa en av Situation Sthlms säljare i kontakten med socialtjänsten i Farsta.

– Första gången var tretton-fjorton år sen. Då ringde jag socialtjänsten om ett par som for väldigt illa och som behövde hjälp. Den jag pratade med sa att enligt forskning så kommer de att falla tillbaka i missbruk, så det var ingen idé att hjälpa dem.

PÅ EN ANNAN del av Södermalm, i föreningen Equals kontor, kliver Mona in från snöryan utanför. Hon hade dessförinnan mejlat mig en mängd dokument.

Det är mejlväxlingar med olika socialsekreterare och chefer, IVO-anmälan och överklaganden till förvaltningsrätten - tre stycken. De handlar om nekat stöd och ekonomiskt bistånd. Vid två överklaganden gav Förvaltningsrätten henne rätt. Vid det tredje

FARSTA STADSDEL

Befolkningsmängd: 60 858 personer.

Biståndstagare: Antal biståndstagare 2021, inklusive barn, är 1536 personer. Det är 2,5 procent av befolkningen. Från året innan minskade antalet biståndshushåll med 13 procent eller 150 hushåll.

Arbetslöshet: 3,1 procent av befolkningen i åldern 18–64 år var öppet arbetslösa i oktober 2022.

Ohälsodagar: 198 dagar per person i befolkningen 16–64 år (Stockholm stad 14,5).

Sjukersättning: 10,8 dagar per person (Stockholms stad 7,7).

drog Farsta tillbaka målet från Förvaltningsrätten, gjorde en ny bedömning och beviljade stöd.

– Det är inte alla som kan eller orkar skriva överklaganden. Dessutom tar det ett tag innan man får ett dombeslut och då kan det va för sent. Jag försattes länge i svält för att jag inte fick den hjälp jag hade rätt till.

Per Sternbeck på Equal berättar om några andra tidigare fall. Kring 2016 började Farstabor ringa till föreningen för att få hjälp.

– Vi reagerade på att det genomfördes ett svep där boendeinsatser avbröts på ett väldigt brutalt sätt. De körde folk mot total hemlöshet.

Equal anmälde flera fall till IVO, vil-

ket ledde till kritik mot socialtjänsten. IVO konstaterade bland annat att det saknades utredningar, eller att utredningar var ofullständiga och att insatser avbröts utan dialog innan med personerna.

Under den här tiden jobbade Malin som socialsekreterare på Farstas vuxenhet.

Hon var nyexaminerad socionom, detta var henne första jobb. Precis innan hon skulle börja där fick hon höra rykten om ►►

gällande en 16-årig Afghansk kvinna som mördats av sin man, samt två andra kvinnor.

IVO skriver bland annat att socialtjänsten brister i riskbedömningar, kränker kvinnorna genom att inte tro på dem, skuldbelägger dem samt saknar tillräcklig kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck.

Juli 2016:

IVO stänger ett HVB-hem i Vallentuna som saknar tillstånd att driva boendet. Bland annat har socialtjänsten i Farsta placerat ungdomar där.

December 2016:

En person på barn- och ungdomsmottagningen på socialtjänsten i

Farsta gör en Lex Maria-anmälan i samband med ett självmordsförsök på ett boende. Det hade brustit i kommunikation rörande personens självmordsbenägenhet.

September 2017:

Enligt en undersökning från Stockholms kommuner och Landsting är

Farsta den stadsdel som betalat mest för hyrsocionomer förra året – SKL beskriver det som att kostnaderna skenat och stadsdelen har betalat 11,3 miljoner för personal enbart i individ- och familjeomsorgen. En hyrsocionom kostar stadsdelen mellan dubbelt och tre gånger så mycket som en fast anställd socionom.

Varför har Farsta så dåligt rykte?

dåliga arbetsförhållanden. Vilket visade sig stämma.

Efter en tid reagerade hon på att det var mer snack om pengar och budget, än om vad deras uppdrag var.

– Samtidigt åkte folk ut på gatan med orimliga motiveringar. Det gjordes också svårare att få tränings- och försökslägenhet, nya kriterier infördes som skulle uppfyllas. Folk fick ingen ärlig chans, man kunde säga: ”han kommer inte bli ren, han har varit här så många gånger”. Men om det kommer en person som vill ha hjälp måste vi ju försöka, vi kan inte bara bevilja härbärge, säger Malin.

2018 anmälde Vuxenheten sig själv till stadens ”Kvalitetsutmärkelse”, kommunens årliga pris för att uppmärksamma och belöna framgångsrik verksamhetsutveckling.

– Det kändes som att allt vi skrev i ansökan var skitsnack.

Malin vittnar också om att det fanns en rädsla för en av cheferna bland medarbetarna. Hon började protestera och det blev ”hus i helvete”. Hon skrev en sexton sidor lång rapport och det inleddes förhandlingar med facket. Till slut blev hon utköpt.

– De ville bara tysta ner det.

Hon upplevde att problemet inte bara fanns inom vuxenheten eller att det bara

handlade om hennes närmsta chef, utan även fler i ledningen.

– Det var över hela linjen i Farsta.

Under samma period jobbade Hans som boendestödare.

Han vittnar om repressalier om medarbetare inte tyckte likadant som chefen och chefens närmsta. Enligt honom sa flera

socialsekreterare upp sig. Dessutom anser han att det fanns bristande kompetens om beroende och att det gjordes nedskärningar – ett boende och en daglig verksamhet stängdes och boendestödet plockades bort.

– Jag har jobbat 25 år som boendestödare och arbetat i flera stadsdelar. Farsta är det sämsta stället jag har jobbat på. Men värst var

Johanna Cardenas Bolin, som är akut hemlös, har varit upp till socialkontoret, men upplever inte bemötandet som bra.

”I SEXTON ÅR HAR JAG VELAT FÅ HJÄLP ATT ÅKA TILL ETT BEHANDLINGSHEM, MEN FÅR AVSLAG GÅNG PÅ GÅNG.”

September 2018:

Dåliga utredningar, ofullständiga eller obefintliga utredningar, bristande dialog, få uppföljningar, insatser som avbryts för snabbt utan dialog. Plus några fall av orimliga hänvisningar till personer att ordna boende själva, vilket förvärrade personerna situation och ledde till flera insatser från soci-

altjänsten. Det är en del av IVO:s kritik mot socialtjänsten i Farsta efter att de anmälts av föreningen Equal. 2017 och 2018 hade Farsta fler än dubbelt så många IVO-anmälningar som någon annan enskild stadsdel.

November 2020:

IVO granskar två anmälda fall rörande

unga personer som befaras fara illa. Dels en pappa som var orolig att hans dotter for illa, dels en skolelev som skolan bedömde behövde hjälp.

I båda fallen anmäldes detta till socialtjänsten i Farsta. Fadern tyckte inte att hans anmälan togs på allvar, skolan uppgav att de inte fick någon återkoppling.

April 2021:

En man JO-anmäler socialtjänsten i Farsta för grovt tjänstefel efter att polisen klivit in i hans lägenhet medan han sover för att ta honom till provtagning för utredning om beroende. Mannen har dock redan gjort utredningen. Vilket han meddelat socialtjänsten i Farsta. Socialtjänsten i

det för klienterna.

Han poängterar att han inte vet hur det är i Farsta idag, det är fyra-fem år sedan han slutade.

SOCIALKONTORET LIGGER i en stor byggnad mitt i Farsta centrum.

Inte långt bort, vid några banker, hänger Johanna Cardenas Bolin med några vänner. Hon är hemlös, sover ibland på bussar och pendeltåg. I natt sov hon hos en kompis.

– Jag har varit där uppe och fyllt i papper och försökt få en handläggare, men inte fått det, säger hon och pekar på byggnaden.

Hon berättar att hon saknar legitimation och kan därför inte få några insatser.

– Jag måste ordna legitimation, men det kostar pengar. Jag hinner knappt få ihop pengar till mat.

Hon säger att hon har varit ”där uppe” en gång till för att få hjälp.

– I receptionen sitter väktare som säger åt en att gå och ringa ett samtal. Det är inte ett bra bemötande där. Jag har hört att det är väldigt struligt, att folk skriker och gapar för att få sin rätt igenom. Just här är det livat, det är vad jag har hört flertalet gånger. Jag går inte upp dit igen, jag pallar inte.

När det är dags för oss att lämna Farsta ringer min telefon. Det är en man som har hört talas om vårt reportage. Han möter upp med en bunt kuvert och plockar fram det senaste avslaget.

– Ni har säkert hört från flera att Farsta är speciella. Jag har varit aktuell hos socialtjänsten här i sexton år. Innan var jag det i en annan stadsdel, då var det inga problem. I sexton år har jag velat få hjälp att åka till ett behandlingshem, men får avslag gång på gång. Istället får jag gå till deras öppenvårdsmottagning. Jag har gjort det i fyra omgångar utan att det funkat. Jag vill åka någonstans där jag kan ta tag i mina problem. Jag säger inte att de ska ge mig guld och gröna skogar, jag vill bara få börja leva ett normalt liv. Jag har sagt till dem att det här inte är nåt liv. De lyssnar inte. ■

Fotnot: Malin och Hans som intervjuas i texten heter egentligen något annat.

Farsta har dock begärt handräckning av polisen inom ramen för LVM.

Maj 2021:

JO ger socialtjänsten i Farsta allvarlig kritik efter en placering av ett barn till en mamma med missbruksproblem. Man lät barnet tillfälligt – det skulle vara en vecka – bo hos en släkting till

mamman, men barnet blev kvar i sju månader.

JO kallar hanteringen av ärendet för oacceptabel och ger socialtjänsten allvarlig kritik för att inte ha fattat ett formellt beslut om vart barnet skulle bo.

ULF STOLT

Avdelningschefen:

”Ryktet var befogat”

Therése Grahn har jobbat i Farsta sedan 2017, först som chef för ekonomiskt bistånd och sedan 2019 som avdelningschef för individ- och familjeomsorg.

– Jag är medveten om att Farsta bakåt i tiden hade det ryktet. De som har jobbat här länge känner igen den bilden. Men det är länge sedan jag hörde nåt, så det var tråkigt att höra om det här. Det finns ett historiskt rykte som är befogat, men jag ser det inte i dag.

Vad beror det dåliga ryktet på?

– Till exempel fick ekonomiskt bistånd dåligt resultat i stadens brukarundersökning 2014. Det ledde till en genomlysning av den verksamheten. Inom vuxenheten har det varit mycket anmälningar till IVO.

Vad har den kritik socialtjänsten fått lett till?

– När jag blev avdelningschef så började jag, tillsammans med en ny chef för vuxenheten, jobba enligt en åtgärdsplan efter IVO:s tillsyn.

Therése Grahn radar upp ett flertal förändringar. Bland annat fick socialsekreterarna extern handledning och bättre introduktion. Rutiner kring dokumentation förbättrades, en satsning på MI, motiverade samtal, gjordes och telefonsystemet byttes ut och fler personer började jobba i telefonmottagningen för att öka tillgängligheten. De har anställt verksamhetsutvecklare och är med i olika utvecklingsprojekt.

– Det fanns ingen värdegrund, så det arbetade vi fram. Vi har också gjort en stor satsning på SIP-möten (Samordnad individuell plan). Vi ser att de ökar.

Hur jobbar ni för att förbättra bilden av er?

– Bland annat genom att jobba mer med brukarråd, brukarundersökningar och djupintervjuer med brukare. Vi har utökat med hembesöksprogram hos

PRESSBILD

föräldrar, tillsammans med BVC. Vi är också ute i skolor för att berätta om vilket stöd som finns. Vi försöker på olika sätt att öka tilliten.

Kan Farstas rykte försvåra arbetet med era klienter?

– Ja, det kan det göra. Dels om de överhuvudtaget inte kontaktar oss för att de hört att det inte är nån idé. Det är väldigt olyckligt.

En av våra säljare fick hjälp utifrån för att klara av de krav som ställdes, är det meningen att det ska behövas?

– På Ekonomiskt bistånd är det mycket dokument som ska in. Jag kan inte uttala mig om enskilda ärenden, men vi ska ge hjälp om man inte har förmågan att själv göra det.

Hon berättar att de även har utvecklat receptionen, att det finns en samhällsväglare där, fyra datorer och en skrivare där man gratis kan skriva ut dokument, samt en telefonhytt. En socialsekreterare har jour och kan komma dit om väglaren är upptagen. De har också tänkt ha en it-värd där.

En hjälpsökande säger att hon bara mötte två väktare där.

– Vi måste kanske göra det mer tydligt så man inte får den känslan som den kvinnan fick. Vi vill göra ett gott arbete. Vi tar till oss av klagomål och använder dem för att bli bättre.

Hemlöshet. Socialstyrelsen kartlägger hemlösheten var sjätte år. I april är det dags igen – med flera förändringar.

VAR SJÄTTE ÅR sedan 1993 har Socialstyrelsen gjort en omfattande kartläggning av hemlösheten i Sverige. Alltid under en vecka på våren. Nu är det dags igen – vecka 16.

– Det är nästan omöjligt att räkna exakt hur många människor som lever i hemlöshet, men vi får en uppfattning och en ögonblicksbild. På så sätt vet regeringen vilka insatser som bör satsas på, säger Charlotta Fondén, utredare på Socialstyrelsen.

I den här kartläggningen sker flera förändringar.

– Det blir en lite enklare undersökning och med hänsyn till GDPR.

I kartläggningen ingår personer som under vecka sexton är i en hemlöshetssituation och som har, eller har behov av, stöd från socialtjänsten. Enkätundersökningen riktar sig direkt till personer i hemlöshet, i socialtjänsten och civilsamhällets verksamheter som möter personer i hemlöshet. Den här gången är det färre verksamheter som får enkäter.

– Vi fokuserar på dem vi förut har fått in mest svar från och att försöka få med personer som inte har kontakt med socialtjänsten. Till skillnad från tidigare har vi inte med exempelvis ungdomsmottagningar, regionerna och kriminalvården. Från krimi-

nalvården fick vi ofta in svar om samma personer som från socialtjänsten.

Om det är färre som deltar går det då att jämföra resultatet med tidigare år?

– Det vi kan göra är att jämföra med de verksamheter vi fått in svar från tidigare, säger Charlotta Fondén.

Den här gången är också alla enkäter elektroniska, även de som riktas direkt till hemlösa personer. Tidigare har pappersenkäter skickats ut till olika verksamheter, nu får de i stället affischer att sätta upp med en QR-kod till enkäten.

– Det är säkrare, effektivare och kostar mindre.

Finns det en risk att ni då får in färre svar?

– Ja, pappersenkäter kan vara lättare, särskilt om man inte har en smartphone. Vi hoppas att verksamheter som har datorer eller mobiler kan låna ut dem eller så kan personen fylla i enkäten tillsammans med personal. Men ja, det kan bli färre svar. Samtidigt fanns det hemlösa personer som förra gången oroade sig för att personal som de gav pappersenkäten till skulle läsa svaren och därför inte ville svara på den.

IKARTLÄGGNINGEN ingår människor som är i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse och personer som har eget ordnat kortsiktigt boende hos privatpersoner. Samt människor som har tränings- och försökslägenhet och andra sociala kontrakt genom socialtjänsten.

Varför kartläggningen sker just under våren har Charlotta Fondén svårt att svara på, eftersom det bestämdes 1993.

”Försök få med personer som inte har kontakt med socialtjänsten.”

Charlotta Fondén

CREATIVE COMMONS/FRANKE FOUQUANTHIN

Troligtvis har det att göra med att det på vintern kan flera vara i behov av hjälp på grund av kylan. Och tvärtom på sommaren.

– Vi har försökt ha ungefär samma vecka varje gång, så att det ska vara jämförbart. Att det är just en vecka är nog för att en dag ansågs för kort och exempelvis en månad för länge för att verksamheterna ska orka med att svara.

Hur undviker ni att en person är med två gånger?

– Vi frågar om personnummer, men det är inte alla som vill ange det. Då jämförs ålder, initialer, kön och kommun. Så kontrollerar vi det. Sedan rensas personuppgifter bort, och uppgifterna kan inte kopplas till enskilda personer.

Vad är den största utmaningen med en sådan här kartläggning?

– Utmaningarna är många. Det finns ingen statistik över den här gruppen människor, vi vet inte hur stor den är. Kartläggningen sker över hela landet och

det är svårt att nå ut till alla verksamheter och personer. Det är en frivillig undersökning, så det gäller att försöka förmedla varför de ska svara på den, att resultaten kan leda till något bra.

Kartläggningen, som är ett uppdrag från regeringen, redovisas 1 februari 2024. ■

RESULTAT FÖRRA KARTLÄGGNINGEN

■ 33 250 personer uppgavs leva i hemlöshet.

■ 62 procent var män.

■ Drygt en tredjedel är föräldrar till barn under 18 år.

■ Drygt hälften av personerna är födda i Sverige.

■ Mer än hälften har varit i hemlöshet i minst ett år och en av tio i mer än tio år.

■ Drygt 5 900 personer befann sig i en akut hemlöshetsituation.

■ Försörjningsstöd är den vanligaste inkomstkällan. Nästan en av tio har lön från regelbundet eller tillfälligt arbete.

"Det är viktigt att hemlösa personer räknas"

Situation Sthlms säljare Micha Mändli fyllde i enkäten när Socialstyrelsen räknade förra gången.

Han ska fylla i den här gången också. Om han hinner – han har mycket möten inbokade på olika organisationer.

– Det kanske blir att jag fyller i den nån annanstans.

Han tycker att det är viktigt att hemlösa personer räknas, så man vet hur många de är. Att man själv kan fylla i den digitalt via QR-kod tycker han är bra, även om hans egen smartphone är trasig för tillfället.

– Jag hade definitivt kunnat göra det

Micha Mändli

ULF STOLT

så om jag haft min telefon. Lättare att man kan göra det när man själv kan och vill och har tid.

Tanken att han själv är med och fyller i enkäten och därmed bidrar till att ge regeringen ett så gott underlag han kan för att de sedan ska besluta om vilka resurser som ska avsättas,

är en motivation för honom.

Micha Mändli håller med om att april är en neutral månad.

– Vintern är värst. Och sommaren korrar man ju alltid. Det är bra att de gör räkningen då. Är nog mest rättvist.

ULF STOLT

Narkotikadöden fortsätter att sjunka

För fjärde året i rad sjunker den narkotika-relaterade dödligheten i Sverige. Under 2021 dog 450 personer, vilket är 74 färre än 2020. Det framkommer i Folkhälsomyndighetens rapport "Den svenska narkotikasituationen 2022" med uppgifter som rapporterats in till EU:s narkotikabyrå. Hit räknas de fall där dödsorsaken är förgiftning på grund av narkotikaklassade substanser.

Minskningen under de senaste fyra åren kan ha flera möjliga orsaker.

– Flera faktorer har sannolikt bidragit till minskningen av narkotikarelaterade dödsfall. Till exempel så har naloxon, som används för att häva överdoser, blivit mer tillgängligt, och tillgången

Mimmi Eriksson Tinghög

till läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende har ökat. Det är två viktiga åtgärder för att förebygga narkotika-relaterade dödsfall, säger utredaren Mimmi Eriksson Tinghög.

Men Folkhälsomyndigheten påpekar att dödligheten fortfarande är hög i landet.

Av samtliga dödsfall 2021 stod de oavsiktliga överdoserna för runt 60 procent, 17 procent var suicid och i 23 procent av fallen var avsikten oklar.

Rapporten visar också att den långa trenden med ökat antal rapporterade narkotikabrott bröts mellan år 2020 och 2021. Då minskade de med 5 procent. Majoriteten gällde eget bruk och innehav.

Stadsmissionen bygger eget hyreshus

KOD ARKITEKTER

De första spadtagen har nu tagits vid bygget av Stockholms stadsmissions hyreshus i Farsta strand. Huset kommer att bestå av 41 hyreslägenheter, som ska förmedlas till personer

och familjer med låg inkomst som har svårt att få en bostad på egen hand. Hyran kommer att vara "överkomlig".

Stadsmissionen uppger att en anledning till bygget är att den strukturella hemlösheten har ökat.

– Vi vill visa att det finns vägar framåt för att skapa en mer inkluderande bostadsmarknad, säger direktör Åsa Paborn.

Inflytt förväntas ske våren 2024.

10 267

personer skrev på en namninsamling som har överlämnats till socialminister Jakob Forssmed (KD). De kräver att en nationell hjälplinje för människor i psykisk kris ska öppna igen. Socialministern meddelade att de jobbar med frågan. Situation Sthlm skrev i förra numret om uppdraget av NSPH, Suicide Zero och Funktionsrätt Sverige.

9 procent av oros-anmälningar som handlar om en förälders fysiska våld mot barnet ledde till att socialtjänsten gjorde en polis-anmälan, enligt en studie vid Uppsala universitet.

ORD FRÅN GATAN

”När jag sa ’jävlar’ fick jag en godisbit.”

Under rubriken ”Min plats” i # 202, juni 2014, berättar Kennet Dahlström hur hans storebror och dennes kompisar lärde honom svära.

HALLÅ
Lägesrapport från en säljare

ULF STOLT

Börje Antfolk på väg mot en Bostad Först-lägenhet.

Lägenhet och hund på gång

Börje Antfolk och hans fru Anna fick ett positivt bostadsbesked för en kort tid sedan. Nu har de ställt sig i kö för att adoptera en hund.

Jag hörde att ni ska flytta in i en lägenhet?

– Ja. Vi fick veta det för en och en halv vecka sen att vi fick den. Det är

en Bostad Först-lägenhet, den ligger i Hökarängen. Det är första gången jag flyttar in i en Bostad Först-lägenhet.

– Vi hade en lägenhet får ett år sen, men den söp vi bort direkt för vi hade ingen sysselsättning då. Men nu har min fru Anna SFI – hon är från USA – och jag har ett hunddagis där jag kan få gå ut med hundar ibland.

Har du haft egna hundar?

– Jag är uppväxt med hundar. Och haft egna hundar också, Dobermann,

Rottweiler, Pitbull, en Grand Danois.

– Det går att promenera långt med såna hundar.

Tycker du om att promenera långt?

– Jag har panikångest och dödsångest, när jag blir stressad måste jag ut och knalla, då tar jag med mig hunden och en liten hund paltar inte det. Jag går ut och filosoferar. Så om det funkar med hundpromenaderna nu, det blir bra för mig.

ULF STOLT

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

”Det är jag som ska tacka. Sveriges finaste och bästa tidning, tack för den.”

”Jag hoppas du får sålt dina sista tidningar och att du sen har en varm plats att sova på i natt.”

”Så många intressanta artiklar och reportage, dikter, teckningar och fantastiskt foto till Tarik Saleh-reportaget.”

”Jag skulle gärna vilja se teatern ni skrev om, ”8 kvadrat”, om jag vore i stan.”

”Läser tidningen just nu, intressant att få en insyn samt många bra artiklar.”

”Fint att du visade mig hur man swishade med QR kod.”

Alla svar förmedlas till respektive säljare.

Säljaren Alex tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se

ZBK

BENGT DAHLGREN

CEDERQUIST

Abaton
PRODUKTION AB

bergkrantzarkitekter

FLOWY

Indutrade
Industrial Components

KSF
KONSUMENT FÖRENINGEN STOCKHOLM

Fora

inplenion.

LENNART ERICSSON FASTIGHETER AB

gibon

IT-UNDERHÅLL
1 STOCKHOLM AB

Liberalerna

Gröna Lund

iiriiiis
utvecklingscenter

LIME TRAVEL
- SINCE 1995 -

gddg
Ett företag inom SKR

BOLIDEN

CERTE REVISION

Grönsakshallen
Sorunda

inResonance
Always in Tune

LG

Thomas Bodström

Bonnier Fastigheter

Chefakademin.

H2M

investor

m3 BYGG

afa
FÖRSÄKRING

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

CHINA TEATERN

HAMMARBY IF

iterum
EDUCATION

M Ekholms
konsulttjänst AB

aimo park

BRANDKONTORET
Forskningsgruppen för brandteknik

DANVIKSHEM

HAMMER & HANBORG

Mekonomen

SSR

Akademikerförbundet SSR

Brunnberg & forshed

dina Dina Försäkringar

HANSA PROJEKT

MEMFIS

Akademikernas a-kassa

BTH BYGG

EM
EINAR MATTSSON

Hertz

JANKE WIKHOLM

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

ALLBA

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN

ERSTA DIAKONI

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

Människorättsadvokaterna

ANDERS BODIN FASTIGHETER

BYGGNADS

FAMILJEBOSTÄDER

HMXW arkitekter

JÖRGENSENS RÖR AB

Autoexperterna

Capio Geriatrik

FF Profilreklam AB

hiQ

Kamasa-TOOLS

MÄNNISKORÄTTS-ADVOKATERNA

ARVET

Capio Psykiatri

FCG

HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsförus

Kommunal.

netlight

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

CASTELLUM

Flinks JÄRN

IKANO
Bostad

KPA

Nordins Svets AB
BO NORDIN AB

norrenergi

RAMIRENT

SPIN 18° SKÅVSJÖHOLM konferens & möten

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISE

VÄDURENTIO AB
SEHUC AB

NYFORS™

RETURPACK
pantamera.nu

SPARTOI AB

Swedfund

nytida

Riksbyggen
Rum för hela livet

Spoon
it's a content agency

Swegon

Wärmex

ORGANICS
by Red Bull

RIVAL

sg
Sportsground

Sympa

Wallenberg Foundations AB

OSCARS
TEATERN

SAHRA

SYSTEM
BOLAGET

WALLENSTAM

ParaCom AB

SAMTRANS

Stavdal

TL
TL BYGG

OW WALLFAST

Parkman
Det personliga portföljstrategiet

Sandart&Partners

STC INTERFINANS

perida

SBAB!

stegen.

WÄSTBYGG | WÄSTBYGG GROUP

playground

SECURITAS

Stockholms Bulkhamn

Trona
Patentrådgivning AB

YTTEC
SLIPAR LAGAR BETONGGOLV

precio
fishbone

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSFAKETT

Stockholmshem

TURLOCKS
MÅLERI

preem

SHIS Bostäder

STOCKHOLM
RELINING

tvivla
BÄTTRÄ AN ATT TRO FÖR MYCKET

Development

SIGNALISTEN

SVALNER

TYRÉNS

PROLEGIA
Trygghet vid säkerhetsgrävning och rekrytering

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

SVEASKOG

Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLNING

Skarpnäcks
gården
H-huset

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

VISION

rain
bow
SÖDBONDEN
SÖDBONDEN AB

SKEPPSBRON
SKATT
TAXAND

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

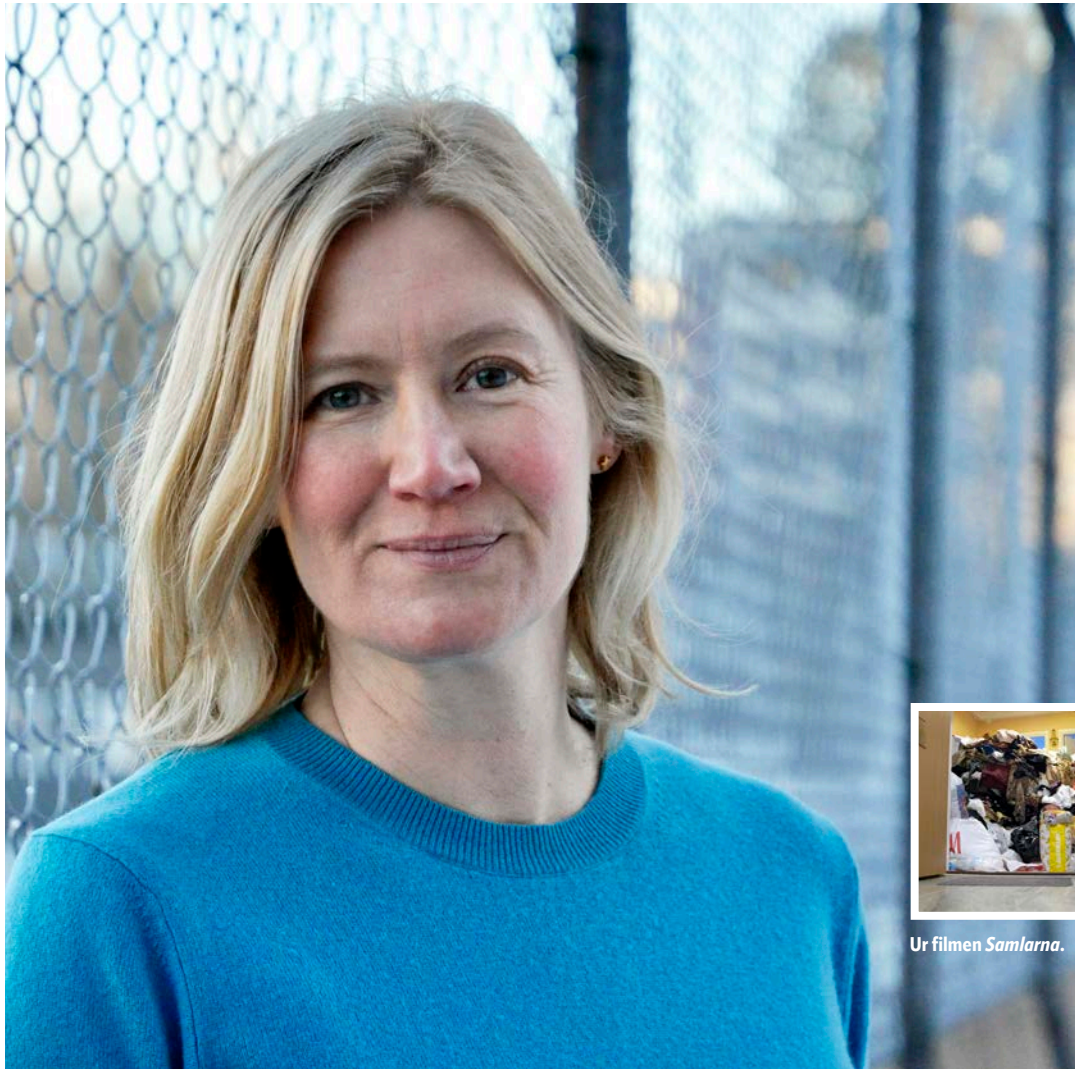
VPD

RAMBOLL

SKB
Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

SB
Svenska Bostäder

VVAB
Vintervikens Installation AB

CARL RIÅS

AZUSA STREET PRODUCTIONS

Ur filmen *Samlarna*.

LINNEA WIDÉN:

"Samlarsyndrom är ett problem man inte talar om"

Statistiskt finns det 50 000 personer i stor-Stockholm som lider av samlarsyndrom. Med dokumentärfilmen *Samlarna* vill Linnea Widén att vi börjar tala om det.

FILM I dokumentärfilmen *Samlarna* berättar Linnea Widén om Marie, Sixten, Maria och Susan – fyra personer i Stockholm som alla lider av samlarsyndrom.

Enkelt uttryckt kan man beskriva det som att man har så

svårt att göra sig av med saker att man därför samlar på sig på ett sätt som gör att man till slut inte kan använda sin lägenhet på det sätt som är tänkt.

– Hemmet blir belamrat. Det blir rörigt och oorganiserat, saker läggs på hög, möbler belamras, det blir stigar i lägenheten, som myrstackar, det blir bara mer och mer. Så att man till slut inte kan laga mat i köket, inte tar sig fram till spisen, kan inte använda sin dusch och toalett

eller sova i sin säng.

Att det blev en film om just samlarsyndrom beror på att hon stötte på det i sin bekantskapskrets och då började läsa på om det, leta statistik. Hon förvånades över siffrorna hon stötte på – att 2,5 procent av befolkningen är drabbad.

– Det här ju ett jättestort samhällsproblem som man inte talar om. Det vill jag ändra på.

En av dem som intervjuas i filmen är psykologen och forskaren

Volen Ivanov. Han berättar att det rent statistiskt bör finnas runt 50 000 personer i stor-Stockholm som lider av samlarsyndrom.

– Jag har faktiskt stått och tittat på höghus ibland och räknat hur många lägenheter det är, och förstått mer och mer att det statistiskt sett finns en samlare i varje höghus. Det har hjälpt mig att visuellt förstå hur utbrett problemet är.

ARBETET MED filmen tog drygt två år. I vissa fall tog det sex månader innan det byggts upp ett sådant förtroende att hon kunde ta fram kameran och börja filma, i andra fall tog det en vecka.

– Det är alltid ett förtroende att få berätta nåns historia. Kanske ännu mer i det här fallet då det är nåt svårt att tala om.

Hon hade också kontakt med

människor hon inte filmade, men som lärde henne mer om samlande och fördjupade bilden av syndromet.

– Jag förstår ju i dag att jag känner fler, och det gör du också, men att vi inte vet om det. För att det är så höga procenttal, det finns på många arbetsplatser, i många släkter, i många bekantskapskretsar.

I dag kan Linnea Widén se på någons packning eller på någons bil om det är en person som lider av samlarsyndrom.

– Man lär sig att känna igen tecknen.

Hon har några olika tankar till kommande filmprojekt, men det är alltför diffusa idéer ännu för att det ska gå att tala om det.

– Jag håller på att undersöka olika ämnen och vill så snart det går starta nåt nytt. Det är nödvändigt att hålla på med flera filmprojekt för att det ska rulla på.

ULF STOLT

Dokumentärfilmen *Samlarna* finns att se på SVT Play fram till 2025.

Snurriga sidor. Den första boken i Sverige om yrsel – *Det snurrar!* – kommer ut i april. Läkarna Christian Geisler och Mikael Karlberg har arbetat med balansrubbingar i många år. Yrsel är ett symptom, inte en sjukdom. Många sjukdomar och störningar kan ligga bakom yrsel, upplevelsen är personlig och unik och omöjlig att mäta med instrument eller blodprov.

Med boken vill de hjälpa yrseldrabbade att få kunskap och själva bli en del av lösningen.

Christian Geisler och Mikael Karlberg.

PRESSBILD

Autentiskt på Klarabiografen

Under fyra helger i april på Klarabiografen kommer man att diskutera begreppet autenticitet, med utgångspunkt i filmkonst och forskning.

FILM Under fyra tillfällen i april är det filmvisning och seminarium på Klarabiografen på temat autenticitet. Med underrubriker som "Vardagsspråk och samtalskonst", "Kärleken och skildringen av den", "Blicken på andra och sig själv" samt "Filmkonsten, autenticiteten och sanningen" vill man undersöka begreppet autenticitet med hjälp av film och samtal.

– Seminarieriet utgår från

både forskning och filmkonst tack vare samarbetet med Tempo dokumentärfilmfestival och Institutet för framtidsstudier, säger Hanna Karlsson, programansvarig Klarabiografen.

En av dem som medverkar i seminarierna är regissören Staffan Julén.

– Jag är van att tvingas lämna kunskap och research när filmen väl är färdig. Genom mott forskningsprojekt "Jakten på det autentiska" har jag fått tid att dröja kvar och på djupet reflektera över de frågor alla dokumentarister egentligen bör ställa sig varje dag.

ULF STOLT

PRESSBILD

Jenny Almsenius gör en Povel

MUSIK Förra året fyllde Povel Ramel 100 år och hyllades med konserten Rameliana.

En av artisterna som var med var låtskrivaren, sångerskan och munspelaren Jenny Almsenius.

– Min bild är att många i min generation och yngre inte känner till vilket musikaliskt geni Povel Ramel var. Povels fantasier och lekfulla associationsförmåga är oerhört smittsam. Det märks en tanke bakom varje litet ackord, varje ord.

När hon började låturvalet till skivan *Medan natten sänkte sin sammet* tittade hon dels efter de uppenbara och kända låtarna, som "Underbart är kort", men också mindre kända låtar som "Droppen från New Orleans" och "Fåglarna har fel".

– Jag har lyssnat igenom en massa och känt efter vilka låtar jag kan göra nåt bra av.

En annan låt hon fastnade för var ett gammalt revynummer från 1966, "Det bästa och det sämsta".

– Berättarjaget är en person som växlar mellan att vara ömsint och förbannad. Roligt att sjunga men svårt att lära sig.

ULF STOLT

Releasekonsert med fullt band på Fasching 14 april.

12

unika servettbrytningar visas på Hallwylska museet, vikta av den världsberömda katalanske vikkonstnären Joan Sallas. Servettbrytningarna är hämtade ur Knut Erik Venne Höökenbergs bortglömda böcker om matlagning och hushåll från mitten av 1800-talet.

SPÅNGS ORKESTER DÖR HÅRT

TEATER "Dö Härt" handlar om skådespelarna Maja och Elinor som ska spela en föreställning som innehåller allt actiongenren erbjuder – koreograferade stunt, komiska punchlines och episka ögonblick. Men det är inte så lätt,

de triggas av det våld de utför. Och måste under föreställningen hantera panikkänslor, sorg och flashbacks.

– Genom att zooma in och fokusera på två individers förhållningssätt, vill vi på ett nyanserat sätt berätta om trauma och

PRESSBILD

underhållningsvåld, säger Maja Frykberg Andersson, som tillsammans med Elinor Forsheden Sidoli är initiativtagare till föreställningen.

"Dö Härt" spelas på Ö2 Scenkonst på Bergsgatan 11.

ULF STOLT

TRE KORTA

TV

Tompa Eken – ett liv i punkens tjänst

Från Ultrahuset via Kafé 44, punk, kanelbullar, passion och en pissig pension. Som hans vänner nu försöker göra något åt med en stödkonsert.

UTSTÄLLNING

"Looking into a mirror sideways" – Laurie Anderson

Ett urval verk från 70-talet till nutid. Konzeptkonst, politisk och aktivistisk konst, performance och musik, måleri, skulptur, ljudband, och analogt fotograferande.

MUSIK

Moln, Moln

Jonathan Johansson och David Lindvall ger ut musiken till en dansföreställning utifrån Karin Boyes poesi. Sju Sånger. Konstmusik, house, folkmusik och pop.

CHRISTOPHER BACHHOLM

Att veta om sin rädsla

På Orienteaterns Lilla scen spelas nyskriven dramatik av Ukrainiska ungdomar, framtagen under digitala möten när Rysslands anfallskrig inletts.

TEATER Föreställningen "Hur känner du att du är rädd" är ett samarbete mellan Actors Lab i Ukraina och dramatiker Laura J Cahill i New York.

Under våren 2022 hade de femton ukrainska ungdomarna digitala möten två gånger i veckan med Laura J Cahill och lärde sig grunderna i att skriva dramatik. Det resulterade i 18 pjäser som nu ska spelas på Orienteatern av 14 elever från examensklassen 2023 i skådespeleri på Stockholms konstnär- liga högskola, skådespelare från Orienteatern samt den ukrain-

ske cellisten Anna Nuzha.

I samband med varje föreställning får publiken även, via videoklipp, möta de unga dramatikerna där de presenterar sig och sitt arbete. Det kommer även vara livesamtal med Actors Lab i Kiev som publiken kan delta i.

Regissörer "Hur känner du att du är rädd" gör Lars Rudolfsson.

– I pjäserna finns sorg, överlevnadshumor och drastiska ögonblicksbilder parade med en absurd känsla av överklighet. Telefonsamtal mellan barn och föräldrar på flykt, drabbande sekunder av ovisshet när människor tränger sig ner i tunnelbanan för att söka skydd. Alla texter är starkt influerade av Rysslands invasion och den plågsamma ovisshet som följt.

ULF STOLT

Vägen till Los Angeles av John Fante

BOK Det kunde hända sig på mörka kvällar i Hollywood att en dyngrak Charles Bukowski på väg hem från baren skrek "Jag är Arturo Bandini".

De bådas alter egon, Henry Chinaski och Arturo Bandini, skulle med lätthet blivit polare vid disken på en sjaskig lunchkrog downtown LA.

Vägen till Los Angeles gavs ut 1985, två år efter hans död. Boken skrevs dock redan 1936 som den första i Bandini-kvartetten och utspelar sig tidsmässigt mellan *Ristat i damm* och *Vänta till våren* – samtliga översatta till svenska av Einar Heckscher.

Arturo Bandini bor hemma, vill bli författare, tvingas ta ett jobb på fiskkonservfabriken och har egentligen ingenting till övers för någon, eller något. Tills han ser kvinnan i kappan mitt över gatan som tänder sin tändsticka mot fasaden.

John Fante räknas som en av de främsta skildrarna av livet i Los Angeles för en fattig, ivrig, blivande författare. På inrådan av just Charles Bukowski började dennes förlag Black Sparrow Press i slutet av 70-talet återigen ge ut John Fantes sedan länge utgångna böcker.

ULF STOLT

Förra månadens krysslösning.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	H	A	R	F	A	S	T	A	Å	A	Å
B	K	U	L	M	A	G	A	R	Å	Å	Å
C	S	T	O	L	A	R	N	A	Å	Å	Å
D	E	T	S	A	D	E	N	Å	Å	Å	Å
E	I	K	L	O	K	E	P	O	S	Å	Å
F	M	A	F	F	I	A	L	E	O	P	S
G	D	I	S	S	A	M	J	Ö	L	K	K
H	N	Ä	L	A	R	E	N	T	M	B	L
I	I	S	T	Ä	L	L	E	T	R	A	N
J	T	A	N	E	R	G	E	N	U	I	N
K	A	R	G	A	E	P	I	S	T	E	L
L	E	L	D	A	R	E	N	A	T	L	E
M	K	N	A	L	A	P	E	J	L	V	R
N	N	V	A	R	A	R	E	N	T	A	G
O	P	A	R	A	D	E	R	A	C	H	A
P	L	I	K	E	M	J	U	K	R	O	A
Q	L	O	T	S	A	T	R	E	N	A	N

"Roy Anderssons reklamfilmer har varit viktiga både estetiskt och ekonomiskt för hans konstnärskap."

Filmjournalist Mårten Blomqvist på filmarkivet.se. Där man för övrigt kan gå in och se bland annat Roy Anderssons reklamfilmer för Preppens lättöl från 1987 eller Felix pommes strips från 1988, två av de mest briljanta reklamfilmer som gjorts. 31 mars fyller Roy Andersson 80 år.

				HON DRIVER FÖRENING FÖR FRISKUS		LAGERPLATSERNA	ANVÄNDES MER FÖRR	ÅGNA	MOS-SIGA	VÄRM-LANDS-KOMMUN
								GRANN-LÄT		
							SES SNOK SIG FRAM			
							KIPLINGS KRAMDJUR			
										GÖR BRODE-RIET SOM KASTAS
...WAN KENOBI	INTE KLOK	ENKLA		BLIR BOTAD	GET-UNGE	PÅ BIL FRÅN HORSENS HÄRDEN		FICK BÄRA HIMLAVAL-VET ÄR JU GETTER		
KVAV				SÄTTS MASK FAST PÅ					LEGA	
							RADIUM I KEMIN FLITIG FIRRE	GÖR GODIS GAR-FUNKEL		
PROLO-GER									SKAL-START	ÄR VÄL EN FEST-FIXARE
PLUS					KAN OSA ELBOLAG		ELIT BLÅS-HÄLA?			
KO-SKÄLLA?	DEN STICKER I ÖGO-NEN?					KRYPTO-VALUTA MOT-STÄTT				
ÖNSKAS VID MÅL					SIDEN ÖVER KUNG			I ANK-NAMN	ÖS FÄR DEN STÅ I SOM MARKÅGARE VILL BLI	
ÄR NOG PREBEN		LÅNGA TIDER KAN GRIS KALLAS					ANIMERAD FIGUR KAN VI VÄLJA OCH ...			
					TRYNADE TRÄSLAG			UTLOPP	BISTRA TIDER	GÖR VISST BUD
ÅSYF-TADES	PÅ TAK POS-SESSIV PERIOD			DEN ÄR EN HIMLA VETEN-SKAP						
						RYKTA-DES		LOCKA ROVDJUR VISST BIFALL		
HA ÖGONEN PÅ AFFÄR				I GAMMAL TRAPPA				GÖR NOG SEG		
						VITT PUDER			ÄR RÖTT I UTTRYCK	

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du, när du bläddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss. Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Den stolta vinnaren belönas med samlingsskivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga* från det prisbelönta radioprogrammet RadioSkugga från 2012.

Andra och tredje pris är ett nyckelband med Situation Sthlms logga på.

Kryssvinnare #302:

Björn Westfahl, Edsbro

Nyckelband:

Hans Gustavson, Stockholm
Anna-Karin Schlyter, Uppsala

Se förra månadens lösning på sidan 46.

©RankesportFoto: Getty Images

Skicka in ifyllt kryss senast **26 april** till:
Situation Sthlm
Torkel Knutssongatan 37
118 49 Stockholm

Namn:

Adress:

Postadress:

Stockholmskrysset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Krysset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSSET

Tv-serien "Upp med händerna" ledde till att 3 av 4 barn i mellanstadiet lärde sig grunderna i teckenspråk.

April 1975. Jane Fonda-peruker, elbilar, tomma lägenheter och teckenspråk.

INVANDRARVERKETS färsk rapport "Turkiska familjer i Botkyrka" – man har talat med 25 familjer – framkommer att kvinnorna känner sig isolerade, ensamma, sällan kan prata svenska, inte får gå ut på kvällarna, känner sig diskriminerade och saknar utbildning.

Ett tjugotal narkosköterskor vägrar ställa upp på det nya samordningssystemet. Vilket innebär att Allmänna BB en

tid står utan en jourhavande narkosköterska.

Frisörsalong Lotta på Kungsgatan 19 säljer peruken "Jane Fonda" för 148 kronor.

Baltzar von Platen har inte – som han trott i sin patentansökan – lyckats uppfinna en perpetuum mobile av andra ordningen". Enligt Hans Thörnblad, tekn. lic. i teoretisk fysik finns det "ingenting alls i hans teori".

Utvärderingen av tvåkanals-

systemet i tv visar att kanalkonkurrensen inte på något sätt påverkar programkvaliteten.

ETT NYTT TUGGUMMI mot rökning, innehållande silveracetat vilket skapar en dålig smak i munnen om man försöker röka, testas på Landstingets rökavvänjning i Stockholm.

SL:s utgifter för skadegörelse i tåg och på stationer är en miljon kronor per år.

10 000 lägenheter i Stockholms län står tomma. Varför vissa områden och kommuner har outhyrda lägenheter beror enligt planeringskontoret på tre saker: avståndet från city, områdets ålder samt antalet socialhjälpstagare i området.

Tack vare kortspelet och TV-serien "Upp med händerna" visare en stickprovsundersökning att tre av fyra barn i årskurs fyra till sex börjat lära sig grunderna i teckenspråk.

Riksdagens civilutskott anser att reglerna för gatumusikanter bör ses över.

För nionde året i rad arrangeras "Tusenmannaschacket" i Stadshuset.

Björn Örtenheim i Uppsala har uppfunnit en elbil. Sedan tidigare har han uppfunnit en elmotorcykel med en räckvidd på tio mil, toppfart på sextio kilometer och en bränslekostnad per mil på fem öre. Tankas i väggtuttaget. Kostar 5 500 kronor.

Alvik vinner SM-guld i basket och Glenn Berry bjuder på show.

Anslutningssladd E 15 567 02 har skyddsledaren felkopplad och återkallas. Kan göra apparaten strömförande.

Tre olika demonstrationståg om sammanlagt 1 500 personer i en sympati- och hyllningsdemonstration till vapenstillståndet i Kambodja.

Vattnet i två av tre plaskdammar i stan är otjänligt.

ULF STOLT

1973 Ingmar Bergmans första tv-serie *Scener ur ett äktenskap* med Liv Ullman och Erland Josephson som paret Marianne och Johan, visas för första gången.

1646 Kung Karl Gustaf Folke Hubertus Bernadotte föds på Haga slott. 27 år gammal, 15 september 1793, blir han kung av Sverige när Gustaf VI Adolf dör.

1792 Gustav III mördare Jacob Johan Anckarström avrättas – efter att ha piskats offentligt i tre dagar på tre olika torg – genom halshuggning och stegling.

Ur arkivet: # 291, feb 2022

Temanummer om beroende. Stor exklusiv intervju med **Doktor Gabor Maté** från Kanada om de trauman som ligger bakom beroendet – "Fråga inte om beroendet, fråga om smärtan", 62 av tidningen säljare berättar om sina erfarenheter av beroende.

Antabusmannen **Håkan Johansson** och organisationen **Tilia** fyller tio år. De litterära skyltarna i stan fyller 30 år, **Mats Wahl** skriver om beroende, sjukvården föreslås ansvara för beroendevården, Beroendecentrum högt betyg i patientenkät, cirkus på bio i Hägersten och **Karl Kadhammar** i en förvandlad stad på instagram samt mycket mera.

DETTA OM DETTA

Värt att veta om
vad som helst

VÄSTTYSKA
AMBASSADEN 1975

Gisslandrama med dödlig utgång

Sex terrorister ur Kommando Holger Meins lurar sig in på västtyska ambassaden på Skarpögatan på Gärdet och tar 12 personer som gisslan. Ungefär 100 personer finns på ambassaden när attentatet inleds. Två i gisslan skjuts för att visa att man menar allvar.

Kravet är att 26 fångar ur RAF, Rote Armee Fraktion, ska släppas. Bland dem Andreas Baader, Ulrike Meinhof, Gudrun Ensslin och Jan-Carl Raspe, kända som Baader-Meinhof ligan.

Strax före midnatt exploderar en trotylladdning av misstag, några av terroristerna flyr men grips. Två av de svårt skadade som hittas inne på ambassaden förs till sjukhus där en av dem avlider. Siegfried Hausner utvisas till Västtyskland och avlider efter en vecka på Stammheim-fängelsets sjukavdelning.

Två år senare planerar Kommando Siegfried Hausner – under ledning av terroristen Norbert Kröcher och med svenska medlemmar – att kidnappa Anna-Greta Leijon.

En anställd på ambassaden hjälps ut via ett fönster medan pistolbeväpnade poliser håller fasaden täckt med sina vapen.

PÅ HÖRNET

En Stockholmare
mitt i steget

ENRIQUE MUJICA NORS
I HÖRNET AV VASABRON
OCH TEGELBACKEN.

”Jag övade på
kastanjetter till
en dansrutin”

**Har du gått utmed vattnet hela
vägen?**

– Exakt. Jag bor på Kungsholmen, jag älskar att ta den här promenaden utmed vattnet till kontoret som ligger precis här borta på Regeringsgatan.

**Du gick och trummade i
luften... Vad lyssnar du på?**

– Jag är flamencodansare, så jag övade på kastanjetter till en dansrutin, det var därför jag liksom trummade i luften. Jag är från Venezuela, men jag åkte därifrån 2012 till Paris, bodde där ett tag, nu bor jag här.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Flamencodansaren
Enrique Mujica Nors
arbetar som rekryte-
ringskoordinator
på Spotify.

**STORPANTARE,
THIS IS FOR YOU!**

**Välkommen till
Stockholm citys
snabbaste pantstation.**

**PANTA MASSOR,
cash direkt i handen.**

T-bana Hötorget
Kungsgatan mot Drottninggatan - Sveavägen norrut

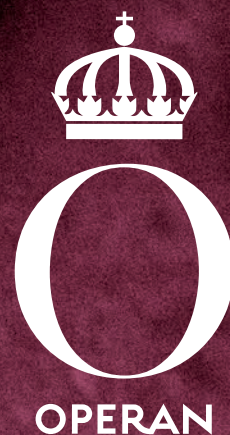
**VÄRLDENS MEST
PANTADE
HUVUDSTAD**

Varje dag bidrar en miljon stockholmare till att få det svenska pantsystemet att snurra.

Och vet du kära pantare. Ni är alla hjältar i Världens mest pantade land.

PANTAMERA

*»vackert... starkt...
alldeles ljuvligt«*
AFTONBLADET

*»Dansarna skimrar i
Mats Eks händer«*
DN

Kungliga Baletten

JULIA & ROMEO

Nypremiär 31 mars

OPERAN.SE